

HÍRADÓ

XXII. ÉVFOLYAM, 32. SZÁM

ÁRA: 1,50 FORINT

1979. AUGUSZTUS 11.

AZ ELMÚLT HÉT

HIVATALOSAN IS BEIKTATTÁK TISZTSÉGÜKBÉ az amerikai gazdaságpolitika új vezetőit, William Miller pénzügyminisztert és Paul Volckert, a szövetségi bankrendszer, vagyis a központi jegybank elnökét. E formális aktusok is alkalmasak nyújtottak Carternek arra, hogy ecsetelje az Egyesült Államok gazdasági helyzetét. Az elnök a többi között leszögezte, hogy Washingtonban továbbra is az inflációt tekintik az első számú közellen-ségnek. Ugyanezt hangsúlyozta a Blumenthal helyébe lépő Miller pénzügyminiszter is. Gazdasági szakértők ugyanakkor megjegyzik, hogy az amerikai gazdaság a visszaesés állapotában van; ezt fejtette a londoni Financial Times hasábjain Samuelson professzor. Egyebek között kifejtette azt is, hogy az OPEC-országok idején áremelése elmarad az 1973–74-es „nagy ugrástól”. Az új gazdasági vezetésnek a recessziót erősíti, növelheti a munkanélküliséget. És a Carter-kormányzat pillanatnyilag — legalábbis Samuelson megítélése szerint — „politikailag nagyon is bajban van”.

ALIGHANEM TOVÁBBI BONYODALMAK VÁRHATÓK amerikai–iráni viszonylatban; erre vall, hogy Teheránból kiutasították az NBC televíziós társaság tudósítót. Az iráni vezetés már több nyugati országnak föl-rótt. Az iráni sajtójuk nem értékeli kellőképpen az iráni társadalmi változásokat. Az NSZK részéről éppen a közelmúltban adták értétre, hogy nem akarják tovább élezni a viszályt. Az egyik teheráni miniszterhelyettes nyilatkozatából egyébként kitűnik, hogy új sajtótörvényt készítenek elő, mert a forradalom ellenségei az újságok hasábjain időnként rágalmazzák a központi vezetés intézkedéseit.

A KÜZEP-KELET TÉRSÉGHEZ KAPCSOLÓDÍK a Pravda kabuli tudósítójának a beszámolója az afganisztáni puccskísérlet részleteiről. Az újságíró a többi között rámutat arra, hogy a belső reakció külföldi támogatással újabb és újabb támadásokat indít a néphatalom ellen, noha az afgán lakosság széles körei helyeslik a kormányzat haladó intézkedéseit. A vasárnap leleplezett ellenforradalmi lázadás a helyi „Muzulmán Testvérek”, valamint a Pakisztánból és Iránból érkezett diverzánsok szervezték. Az élet a fővárosban visszatért a régi kerékvágásba — mondotta Kabul polgármestere a Pravda tudósítójának, igaz, este nyolc órától kijárási tilalom van érvényben, s az utcákon katonai járőrök vigyáznak a rendre.

NYUGAT-EURÓPA EMLÍTÉSRE MÉLTÓ ESEMÉNYE az új olasz kormány első ülése, amelyen ismét bebizonyosodott, hogy Cossiga kabinetje igen lényeges gazdasági feladatokkal néz szembe.

Senki sem akarta, mégis megszületett — körülbelül ebben foglalható össze az a sok sajtóvélemény, amely Francesco Cossiga új olasz kormányáról látott napvilágot a római lapokban. A hárompárti kabinetért még maguk a résztvevők sem rajonganak — világlik ki a lapvéleményeikből.

A kereszténydemokraták olyanakra nem, hogy hivatalos lapjuknak, az Il Popolónak a hasábjain korántsem hízog megjegyzésekkel illeték az új kormány tagjait és magát a kereszténydemokrata miniszterelnököt, Cossigát is. A bírálatok mögött feltételezhetően az húzódik meg, hogy a kereszténydemokrata párt mérsékelt áramlatai szerették volna, ha Cossiga helyett Andreotti marad hivatalában, akár ügyvezető kormányfőként is, s vele húzhatják ki a párt ősszel esedékes és igen fontosnak ígérkező kongresszusáig, amelyen majd döntenek a „hogyan tovább” kérdésekben. A szocialdemokraták is azt hangoztatják, hogy — noha részt vesznek a kormányban — bizalmuk csak „technikai” jellegű, nem pedig politikai.

Ami a kívülállókot illeti, a kommunisták az ország szükséglete szempontjából teljesen elégtelennek tartják Cossiga kabinetjét, és a parlamentben várhatóan ellene szavaznak majd. Craxi szocialistái is távol tartják tőle magukat és a kormányprogramra várnak, hogy eldöntés, tartózkodásukkal elősegítsék-e, hogy a kormány megszerezze a szükséges többséget, vagy leszavazzák a kabinetet. A kis Köztársasági Párt (PRI) is fagyos magatartást tanúsít Cossiga kabinetjével szemben. Cossiga kormánya bemutatkozott a parlamentben s az első ülésen kijelölte az államtitkárokat és meghallgatta a miniszterelnök előterjesztését a kormány majdani programjáról.

HALÁLÓS ÍTELETEK IRAKBAN. Bagdadban halálra ítélték a július végén leleplezett összeesküvés 22 résztvevőjét — jelentette be a hivatalos iraki hírgyűnkőség. Az összeesküvők ügyének tárgyalására Naem Haddad, a forradalmi parancsnokság tanácsának tagja, miniszterelnök-helyettes vezetésével különbírósgot hoztak létre. A testület augusztus 1-től ülésezett, és hatodikán hozott ítéletet. A bíróság egyben elrendelte a golyó általi halálra ítélt 22 személy ingó és ingatlan vagyonának elkobzását.

A FRANCIA KORMÁNY — most első ízben — meghívta az európai biztonsági és együttműködési értekezlet záróokmányát Helsinkiben aláírt országokat, hogy küldjenek megfigyelőket, az októberben megrendezendő „Saone 79” fedőnevű hadgyakorlatra. Az Elysée-palota szóvivője szerint a meghívással Franciaország „az európai enyhülés előmozdításának tevékeny részese kíván lenni”.

Sandinista védelmi bizottságok Nicaraguában

A nicaraguai fővárosban nagy energiával szervezik a lakosságot tömörítő sandinista védelmi bizottságokat. Elő-deik még a felkelés idején a munkáskerületekben jöttek létre a haladó ellenzékét összefogó egyesült népi mozgalom égisze alatt a lakosság és a gerillák megsegítése céljából. Az új, hivatalos nevükön sandinista védelmi bizottságok 15 kerületi központját már megalakították és most folyik a munka lakóháztömbi vagy utcai bizottságok létrehozásán.

A bizottságok fő feladata a lakosság mozgósítása az újjáépítésben való részvételre, ám a későbbiekben arra is szolgálnak majd, hogy közvetítsek a nép kívánságát, akaratát a felső államvezetéshez.

Miként Judit Sarabie, a mintegy 40 ezer lakosú San Judás kerület egyik központi bizottságának szervezési felölőse elmondta, hogy a biz-

tonsági feladatok, tehát a volt gárdisták, háborús bűnösök felkutatása mellett a döntő hangsúlyt a propaganda-munkára helyezik, hogy a lakosság világosan értse a sandinista front és a kormány programját, az új törvények lényegét. Egyébként ezek a bizottságok szervezik a romok eltakarítását, a szemét összegyűjtését, nehogy járvány üsse fel a fejt az országban.

A forradalomnak ezeket a népi szerveit a tervek szerint fokozatosan a munkahelyeken is megalakítják. Ez azonban még csak kezdeti szakaszban van, minthogy az iparnak még csak kis része vette fel a munkát. A háború a főváros iparának több mint felét megromlalta, és egy részét pedig teljesen megsemmisítette, de emellett a nicaraguai magántőke várakozó álláspontja, bizalmatlansága is fékezi a munka beindítását.

Latin-amerikai segélyek Nicaraguának

A nemzeti újjáépítés tanácsának átnyújtotta megbízólevelét az Egyesült Államok nagykövete, Lawrence Pezzullo. Mint a tanács vezetői közölték, a nagykövettel való beszélgetésen az a benyomás alakult ki, hogy a Carter-adminisztráció bizonyos megértést tanúsít a nicaraguai változások iránt. Nicaraguai részről felvetették; az új hadsereg számára fegyvert kérnének Washingtontól. Az ajánlatra jött a válasz: amerikai részről nem zárkoznak el az erről folytatandó tárgyalásoktól.

Nicaraguában egyébként változatlanul nehéz a helyzet, fennakadások vannak az élelmiszer-ellátásban. A kormány a spekuláció megakadályozására intézkedéseket tett; maxímálta a legalapvetőbb élelmiszerek árát és egyes vidéki városokban irányítás alá vonta az élelmiszer-elosztást.

A termelő szektorban keletkezett árok miatt 1979-ben — előzetes becslések szerint — 15–20 százalékkal csökken az össznemzeti termék. Különösen

jelentős az 1978–1979-es cukoripari és kávétermesztési kiesés, és becslés szerint 20 százalékos lesz a gyapotbetakarítási veszteség. A vetőmaghiány veszélyezteti a jövő évi termést is. E három mezőgazdasági termék — az állattenyésztés mellett — az export igen jelentős hányadát adná. A vezetők ezért a jelenlegi helyzetben egyre nagyobb hangsúlyt helyeznek a nemzetközi szolidaritás és segítség igénybevételére.

A latin-amerikai gazdasági szervezet (SELA) miniszteri tanácsa Caracasban folyó ülésén elhatározta, hogy külön akcióbizottságot létesít azzal a feladattal, hogy támogassa Nicaraguá új kormányát az ország újjáépítésében.

Alfonso Rabelo, a nicaraguai katonai junta tagja a SELA ülészakán kijelentette, hogy országának a következő tíz év folyamán mintegy 2,5 milliárd dollár segítségre van szüksége ahhoz, hogy sikerrel megvalósíthassa az ország újjáépítési tervét.

Portugália ideiglenes kormánya letette a hivatali esküt

Maria de Lourdes Pintasilgo Portugália párton kívüli új miniszterelnöke, és ugyancsak párton kívüli szakemberekből álló 16 tagú kabinetje Eanes portugál államfő előtt letette a hivatali esküt. Portugália történetében Maria de Lourdes Pintasilgo az első női kormányfő, s kabinetje a tizenegyedik az 1974-es forradalmi fordulat óta.

Az új miniszterelnök 49 esztendő hajadon. Több éven át volt hazájának UNESCO-nagykövete. Végzettsége vegyeszmernök.

Korábbi nyilatkozatokból és a beiktatási ünnepségen elhangzottakból egyaránt kitűnik, hogy a kormány egyik fő feladata a három hónap múlva tartandó parlamenti választások előkészítése.

Az alkotmány értelmében az új kormány tíz napon belül terjeszti programját a parlament elé.

A kormány összetételével kapcsolatos első állásfoglalásokból kitűnik, hogy a kabinet élvezi a portugál politikai élet baloldali elhelyezkedő kommunista és szocialista párt támogatását. Ugyanakkor a jobboldali pártok helytelenítik a kormány felállítását, álláspontjuk szerint ugyanis háromhónapos előkészület nélkül, azonnal kellett volna megtartani a választásokat.

A jobboldal elutasító álláspontjában nyilván az is szerepet játszik, hogy a 49 éves Pintasilgo az 1974-es forradalom után, 1974–1975-ben szocialis ügyi miniszter volt. Vasco Gonçalves baloldali ideiglenes kormányában.

Eanes és Pintasilgo elutasította a jobboldal demagóg állítását, amely szerint Eanes államfő baloldali katonai rendszert akarna létrehozni Portugáliában.

Esküt tett az új olasz kormány

Vasárnap Alessandro Pertini köztársasági elnök előtt letette a hivatali esküt Olaszország új, 38. kormánya.

A „tüzzszüneti kormánynak” elkeresztelt kabinet élén az 51 éves Francesco Cossiga kereszténydemokrata politikus áll. A kormányban 16 kereszténydemokrata párti, 4 szocialdemokrata párti, 2 liberális párti politikus, valamint 2 a szocialista párthoz közel álló „párton kívüli” gazdasági szakértő kapott helyet. Római politikai megfigyelők feltételezik, hogy a szocialista párt a bizalmi szavazás során támogatni fogja az új kabinetet; és így az új kormány, legalábbis átmenetileg, életképesnek bizonyul.

Kissinger a SALT–II. mellett

Henry Kissinger volt amerikai külügyminiszter a szenátus külügyi bizottságában kiállt a Szovjetunió és az Egyesült Államok SALT–II. megállapodása mellett, bár a szerződés támogatását számos feltételhez kötötte.

Kissinger, aki maga is részt vett a SALT–II. előkészítésében, figyelmeztette a szenátus tagjait; ne próbáljanak olyan módosításokat eszközölni a szerződés szövegében, amelyek azt elfogadhatatlanná tennék a Szovjetunió számára. Kijelentette: a megállapodás visszautasítása károsan befolyásolná a kelet-nyugati viszonyt, az enyhülést.

Ezután kifejtette viszont, hogy a szerződés jóváhagyásának fejében a szenátus követelje új katonai program kidolgozását a kormánytól — ezt a két ország hadászati egyensúlyának „megbomlásával” indokolta —, továbbá a szerződés szövegében állítólag található „hiányosságokat” megvilágító „magyarázatokat” fűzzön a szenátus a ratifikáláshoz szóló törvényhez. Például, hogy a cirkáló szárnyas rakéták nyugat-európai telepítési tilalmát ne újítsák meg 1981 után. Végül Kissinger szerint a szenátusnak nyilatkozatban kellene állást foglalnia amelleit, hogy „kapcsolat” van a SALT–II. és a „Szovjetunió geopolitikai tevékenysége” között. Ez utóbbi „kapcsolatleltetés” az amerikai külpolitika szótára szerint valójában a Szovjetuniót pró-

bálja „felelőssé” tenni a világ bármely pontján az imperializmus ellen küzdő nemzeti és forradalmi mozgalmak tevékenységéért. Kissinger azt javasolta, hogy a Szovjetunió „magatartását” figyelembe véve, a szenátus kétélvenként foglaljon állást a további SALT-megbeszélések kérdésében.

Washingtonban Daniel Moynihan, New York állam demokrata párti szenátora sajtókonferencián terjesztette elő azt a javaslatát, mely szerint a SALT–II. szerződés szövegébe olyan kitételt kellene iktatni, hogy amennyiben az Egyesült Államok és a Szovjetunió 1981 végéig nem tudna fegyverzetcsökkentésekben megállapodni, akkor a SALT–II. érvényét veszti. A szovjetellenes nézeteiről ismert egykori amerikai ENSZ-nagykövet egyúttal annak a sajátos véleményének adott hangot, hogy már maga a fegyverzetkorlátozási tárgyalások folyamata is gátjává vált a fegyverzetek csökkentésének, sőt a nukleáris fegyverkezés egyre emelkedő spiráljához vezetett.

Ha lesznek csökkentések a SALT–II-ben, akkor ennek módózatait már a SALT–II. szövegébe is bele kellene venni — vélte Moynihan —, mert — mint az újságíróknak elmondta — az Egyesült Államok nem engedheti meg, hogy a Szovjetunió a hadászati nukleáris potenciál terén megelőzze őt.

A bolíviai kongresszusi választások végeredménye

A bolíviai országos választási bizottság közzétette hivatalos eredménylistáját. Az 1 millió 693 ezer leadott szavazat megoszlása a három legnagyobb párt között: a Demokratikus Népi Egység (UDP) — amelyet a Bolíviai KP is támogat — 528 696, a Nemzeti Forradalmi Mozgalom (MNR) 527 148, a Nemzeti Demokratikus Szövetség (ADN) 218 578. Az EDP és az MNR tiltakozását jelentette be az országos választási bizottságnál, mivel úgy vélik, hogy manipuláció történt a szavazatok számlálásánál, és az nem a tényleges eredményeket tükrözi.

Jorge Kolle, a Bolíviai KP első titkára sajtóértekezletet tartott, amelyben bejelentette, hogy az UDP mozgósítani fogja a tömegeket a népi szava-

zatok védelme érdekében. Visszaautasította Victor Paz Estenssoronak, az MNR vezetőjének azt a kijelentését, hogy a BKP tárgyalásokat kezdett volna az MNR-rel. Közölte viszont, hogy az UDP a kongresszusi szavazás után hajlandó politikai tárgyalásokat folytatni más pártokkal; azonban mindenkinek tisztelben kell tartani a népi szavazás eredményeit.

Padilla elnök kijelentette, hogy a katonák augusztus 6. után visszatérnek laktanyáikba. Ez azonban nem jelenti azt, hogy a fegyveres erők ki-zárnak egy újabb beavatkozást az ország politikai életébe, abban az esetben, ha a jelenlegiből alkotmányosságba való visszatérés zavarokba ütközne és nem szilárdul meg a demokratikus folyamat.

Ellenforradalmi kísérlet Kabulban

Az Afganisztáni Demokratikus Köztársaság kormánya-nak közleménye szerint a múlt vasárnap külföldi ellenforradalmárok hatoltak be Kabulba, az ország fővárosába, s ott a helyi reakció támogatásával zavargásokat próbáltak szítani. A biztonsági erők és az afgán hadsereg egységei a lázadást leverték és a rendet helyreállították.

Afganisztán kormánya — hangzik a nyilatkozat — mély halálját fejezi ki a főváros mindazon lakosainak, akik aktívan segítettek és támogatták az ellenforradalmárok szétverését. A kormány még szorosabb összefogásra szólítja fel az ország lakosságát. Az afgán kormány nyilatkozata megállapítja, hogy a mostani provokációs megmozdulás azoknak az összeesküvéseknek a következménye, amelyeket az imperializmus a külföldi reakció és az egykori földesurak hazai hívei szőnek az áprilisi forradalom és a népi rendszer történelmi vívmányai ellen.

Újabb kínai provokációk

Mint a VNA vietnami hírgyűnkőség jelenti, Kína továbbra is súlyos provokációkat követ el a vietnami–kínai határon. A kínai fél az elmúlt napokban is sorozatos ágyú- és aknavetőtűzzel árasztotta el a határ menti vietnami területeket, kínai alegységek pedig behatoltak a Tuyen nevű tartományba. Az akciónak több áldozata volt a vietnami lakosság körében és jelentős anyagi károk is keletkeztek. A vietnami hatáőrök megfelelő intézkedésekkel a kínai területre való visszatérésre kényszerítették a betolakodókat.

A kínai fél a provokációkkal fokozza a Vietnamra nehezítő katonai nyomást, és egyre feszültebb helyzetet teremt a két ország határ menti körzeteiben azzal a céllal, hogy létrehozza a Vietnammal szembeni agresszió feltételeit. A következményekért a kínai felet terheli a teljes felelősség.

Washington nem teljesíti vietnami segélyígéretét

Carter amerikai elnök Bardstown városának mintegy kétezer lakosával folytatott „négy szemközt” beszélgetésében elismerte, hogy a vietnami „menekültek” nagy többsége az egykori dél-vietnami bábrendszer híve, az amerikai politika elkötelezettje volt. Kilátásba helyezte, hogy fokozzák az Egyesült Államok által befogadott indoknai menekültek számát.

Carter kijelentette, hogy kormánya nem hajlandó Vietnammal — azzal az országgal, amely a „menekültkérés forrása” — rendezni a kapcsolatokat és semmilyen gazdasági segítyt nem nyújt a délkelet-ázsiai országnak. Emlékeztet, hogy a párizsi szerződésben Washington kötelezettséget vállalt a háború okozta károk helyreállításához való hozzájáruláshoz.

Trösztök energiatakarékossági intézkedései

Az energiaigényes vállalatokat tömörítő trösztök egy része műszaki intézkedéseket dolgozott ki a villanyáram, a benzin, az olaj, a gáz, általában az energia gazdaságosabb felhasználására. Takarékosra, újabb kezdeményezésekre közgazdasági eszközökkel is ösztönzik vállalatokat.

A Volán száz tehéngépkocsija és teljes taxiallómanya egy évig üzemeltethető azzal az üzemanyaggal, amit a tröszt vállalatai az év első felében megtakarítottak. Főként a műszaki intézkedéseknek köszönhető, hogy hat hónap alatt 4,3 millió liter benzinnel és másfél millió liter gázolajjal kevesebbet használtak fel a szokásosnál. A műszaki-forgalmi telepeket diagnosztikai berendezésekkel látták el, amelyek a járművek karbantartásakor segítenek a fogyasztás helyes beállításában, a hajtóanyag-pazarlást előidéző tényezők megszüntetésében. Több más intézkedés is várható, s a tröszt vezetőinek számítási szerint további 5–7 százalékkal tudja csökkenteni a benzin- és gázolaj-felhasználást.

Az Országos Kőolaj- és Gázipari Tröszt vállalatai nemcsak szolgáltatnak, hanem fel is használnak számottevő energiahordozót, s a műszaki intézkedések itt is meghozták első eredményeit. Az idén eddig 3,4 millió köbméter földgáznak megfelelő fűtőenergiát takarítottak meg. Nem szabványos intézkedésekről van szó, hanem arról, hogy mindenütt ésszerűsítettek, ahol lehet. A kardskúti üzemben például előlegezik a kompresszorokat meghajtó gázmotorok üzemanyagát, s ezzel a viszonylag kis többletmunkával és többletner-

giával évente 300 ezer köbméterrel kevesebb földgázt kell majd felhasználniuk a motorok, illetve a kompresszorok működtetéséhez. A Dunai Kőolajipari Vállalatnál a kőolaj-feldolgozás különböző folyamataiban keletkező, úgynevezett hulladékgáz hasznosításával a jóval értékeesebb fűtőolaj felhasználását mérsékeltek, s az év eleje óta 540 tonnányit takarítottak meg. A második félévben újabb műszaki intézkedések várhatók. Az év folyamán összesen csaknem 40 millió forint értékű energia megtakarításával számolnak.

A Csepel Művekben szintén biztató az első félévi mérleg: 25 millió forint értékű energiát mentettek meg, a tervezettnél 50 százalékkal többet. Különösen a csőgyárban, az öntödegyárban, az egyedi gépgyárban és a szerszámgépgyárban bizonyultak eredményesnek az energiatakarékossági intézkedések. A kohászati részlegekben főként a tüzeléstechnológiai intézkedések jártak sikerrel, míg a gépgyártásban kisebbekre cserélték fel a túlzottan nagyméretű motorokat.

A konzervgyárakban, ahol különösen a csúcsszezonban óriási mennyiségű gőzre, forró vízre van szükség, szintén úgy takarékoskodnak az energiával, hogy az ne menjen a munka rovására. Olyan új hőkezelő berendezéseket szereltek fel, amelyek folyamatosan főzik a konzerveket, vagyis nem szakaszosan működnek, mint a régiek, amelyeket újra és újra fel kellett forrasztani. Segítségükkel óránként összesen 32 tonna gőzt lehet megtakarítani, vagyis három óriáskazán teljesítményét.

A cipőellátásról tárgyalt a KNEB

A lakosság cipőellátásáról — a népi ellenőrzés 1977-ben folytatott vizsgálata, valamint a könnyűipari Minisztérium és a KNEB jelentése alapján hozott kormányhatározat végrehajtásáról — tárgyalt ülésen a Központi Népi Ellenőrzési Bizottság. A KNEB meghallgatta Bakos Zsigmond könnyűipari államtitkár és Lautner Ferenc belkereskedelmi miniszterhelyettes tájékoztatóját az iparban, illetve a forgalmazás területén tett intézkedésekről, azok eddigi végrehajtásáról. Elmondták, hogy a talpleválások száma nagymértékben csökkent, bővült egyes cipőfajták elsősorban a gyermekcipők választéka, s az olcsóbb lábbelik gyártása. A tervezett intézkedések végrehajtását fékezi, nehezíti a világgazdasági nyersbőrárak nagyarányú emelkedése.

A KNEB a tájékoztatókat megtárgyalta és tudomásul vette. Megállapította, hogy a gyártó és a forgalmazó vállalatok jobb együttműködésével, szervezési intézkedésekkel egybehangzóan a méret szerinti igények kielégítésével, a bolt-hálózat szakosításának meggyorsításával javíthatják a lakosság cipőellátását.

Fejlesztés a függőgyárban

Korszerűsítik az egész függőgyártási folyamatot a győri Gardénia csipkefüggőgyárban, ahol 50 millió forintos exportfejlesztési bankhitelt fordítanak gépbeszerésre. Ot új Jacquard-géppel gyarapítják a láncfűző gépek számát, és vásároltak egy kártyaverő gépet, amely — a gyár történetében először — a vállalat iparművészeinek tervei alapján mintázza a kelméket.

A hibák kiszűrésére, a meőzásra szolgál a két átnézőasztal, továbbá a készárut hajtógató, úgynevezett dublázógép, amelyet ugyancsak a hiteltől szerez be a vállalat. A készáru csomagolását egy félautomata csomagológép gyorsítja meg. A továbbiakban még néhány anyagmozgató gépet, targoncát és hidraulikus árukiemelő gépet vásárolnak.

A fejlesztés nyomán évente egymillió négyzetméterrel növekszik a függőgyártás, melynek 80 százalékát a tóka piacon értékesítik.

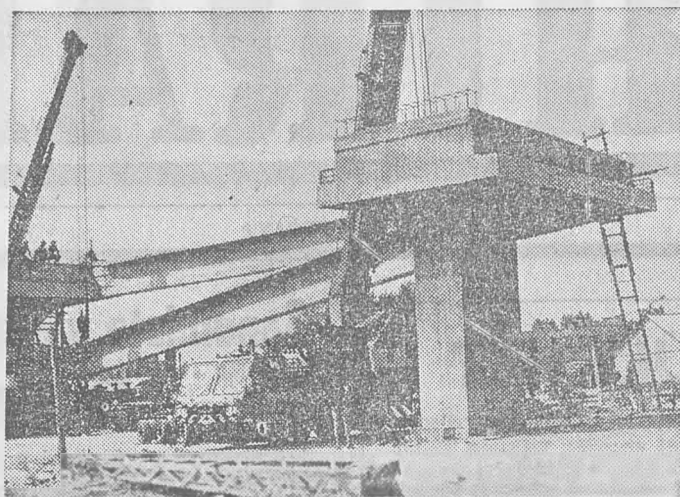
Kedvez a mezőgazdaságnak a napsütéses időjárás

Az egy hónappal korábbihoz képest július kedvezőbb időjárás hozott a mezőgazdaság számára, az időjárási jellemzők azonban távolról sem alakultak országsszerte egységesen. Az Agrometeorológiai Szolgálat szakemberei szerint mindent egybevetve — felelősképet mutat az elmúlt hónap értékelése.

A sokéves átlag szerint júliusra 50–80 milliméter csapadék jut. Az idén a hónap első tíz napjában még viszonylag kedvező volt a helyzet. Eléggye gyakran esett az eső, később azonban fokozatosan elmaradt a csapadék. Csak a határ menti keleti, illetve a nyugati térségek kaptak meg a várt csapadékmennyiséget. Másutt a sokottnál kevesebb eső hullott, az ország középső sávjában helyenként csak 20–30 milliméter. Az esőzések éppen az aratási csúcs idején voltak a legerőteljesebbek. Emiatt sokszor le kellett állni a gépekkel, s elhúzódtak a kalászos gabona betakarítása.

A talajnedvesség az elmúlt hónapban hozzávetőlegesen az átlagos értéket mutatta. A Dunántúli nyugati vidékein 50–75 százalék volt a talaj nedvességtartalma, és a nyírségi vidéken is aránylag jó volt a növények vízellátása a felső talajrétegben. A középső országrészekben viszont megmutatkozott a csapadékhány, helyenként alig 30 százalékos a talaj vízkészlete, tehát a minimális érték körül alakul. Szerencsére a növények nagyobb része már olyan győ-

JÖVŐRE ELKÉSZÜL A HATÁR ÚTI FELÜLJÁRÓ

Jó ütemben építik az Üllői út—Határ út—Kőér utcai csomópontnál, a metró felszíni pályaépítésénél az 500 méter hosszú felüljárót, amely a Ferihegyi gyorsforgalmi utat köli össze az Üllői úttal. Kivitelezője a Hidépitő Vállalat. Forgalomba helyezése 1980 első felében várható. Képünkön a 23 méter hosszú vasbeton gerendát emelik be két nagy teljesítményű gépkocsidaruval.

Fakultatív tárgyak — magasabb óraszámban

Még vakációra ragyog a nap, ám a szállingózó oktatási hírek már jelzik: elmúlt a diáknév java.

Szeptember 3-án, az ünnepélyes évnyitóval mekezdődik az 1979—80-as tanév.

Az első tanítási nap az általános és középiskolákban szeptember 4-e, kedd. Addig az üzemekbe, illetve az iskolákba kell kerülnie hét kiadó-vállalat 2400 féle tankönyvének és munkafüzetének, több mint 30 millió példányban. Az árusításra kijelölt üzletek többsége már augusztus 21-től kínálja a tankönyveket. Budapestén szeptember 6-ig csak az iskolákban kaphatók az általános iskolai tankönyvek, a szakközépiskolások vagy az iskolákban, vagy a kijelölt üzletekben, a gimnazisták pedig — egészen szeptember 22-ig — csak a kijelölt üzletekben juthatnak könyveikhez. Nyomdatechnikai és egyéb okokból várható néhány — hozzávetőlegesen 3–4 féle általános iskolai és mintegy tucatnyi fé-

le gimnáziumi, illetve szakközépiskolai — könyv néhány napos késése szeptemberben.

Idegen nyelvek

Többféle fontos változást hoz az új tanév. Közülük néhány: a gimnáziumokban is megkezdődik az új oktatási-nevelési tervek bevezetése, s egyúttal a fakultáció rendszerének alkalmazása. Eszerint ebben az iskolatípusban az első két tanév a felzárkóztatás és a pályaorientáció időszaka, majd a III. osztály elején érdeklődésük és képességük szerint választhatnak a diákok a fakultatív tárgyak között. (E tárgyakat azután magasabb óraszámban tanulják.) Mintegy negyven első osztályban heti 7–8 órát fordítanak az egyik idegen nyelv elsajátítására, továbbá sor kerül néhány speciális matematikai, illetve természettudományos osztály indítására is.

11 napos rend

A 11 napos tanítási rend tavaly már kiterjedt az ország valamennyi általános iskolájára. Ösztől mód nyílik a bevezetésére azokban a gimnáziumokban is, ahol erre igény és megfelelő feltételek vannak. Várhatóan 1980. szeptembertől terjeszthető ki a kéthetenkénti szabad szombat további gimnáziumokra. Kísérletképpen néhány szakközépiskolában, illetve szakmunkásképzőben is megteremtik hozzá a feltételeket.

163 ezer első osztályos lép be most ősszel az iskolakapukon — 25 ezerrel több, mint tíz esztendője. Gond, hogy sok még a szükségtanterem s a napközi, a diákélettel kapcsolatos igényeket sem tudják kellően kielégíteni az iskolák kapacitásihiány miatt. Különleges figyelmet kell fordítani a tankötelezettségi törvény következtetéséből végrehajtására is. (Tavaly több ezer kiskorú nem íratott be időben és tanköteleseiben korábban iskolába.) Különleges figyelmet kell fordítani a tanácsoknak és az iskoláknak arra is, hogy szeptember folyamán mindenütt, ahol szükséges, megszervezzék az iskolai előkészítőket azoknak az 5 éves, óvodába nem járó kiskorúaknak, akik jövő ősszel kezdik meg iskolai tanulmányukat. Az iskolaelőkészítő — 192 óras foglalkozási tematikával — októbertől május végéig tartanak és körülbelül 15 ezer kiskorút várnak.

Végül, röviden az új tanév „menetrendje”. Az első félév — eltérően a korábbi gyakorlattól — egészen 1980. január 31-ig nyúlik, ekkor kapják meg a diákok a félévi értesítőt. A téli szünet december 23-tól január 9-ig, a tavaszi szünet április 5-től 9-ig tart. Május 10-én ballagnak el az érettségizők. Az általános iskolákban az utolsó tanítási nap: június 13.

Az orvosi etikáról

A fővárosi kórházakban, rendelőintézetekben két esztendőre hívták életre az etikai tanácsokat. A köztisztviselők álló dolgozók társadalmi testületei érzékenyen szondázzák a betegellátás alakulását, a munka menetét. Milyen eredménnyel töltik be hivatásukat? — a tapasztalatokat a budapesti pártbizottság propaganda és művelődési bizottsága összegezte.

A jog fegyverével, a szankciók alkalmazásával azonos értékű lehet a betegellátás kritikus figyelemmel kísérése, a felfedett hibák gyors orvoslása, s a meggyőző szó — állapította meg a bizottság. Az etikai tanácsok vizsgálódásai kiterjednek az intézményen belüli munkakapcsolatokra, a gyógyítás eredményeire és gondjaira, de az orvosok, az egészségügyi dolgozók és a betegek konfliktusaira is.

Soholsem teszik félre az intézményekhez érkező bejelentéseket, panaszokat. A Bajcsy-Zsilinszky kórházban tavaly 42 — mint utóbb kiderült, többnyire megalapozatlan — panasszal foglalkoztak, gondosan ügyelve rá, hogy a jó dolgozókat indokolatlanul ne hurcolják meg. Két esetben viszont nem maradt el a fegyelmi felelősségrevonás. Az István kórházban és rendelőintézetben gyógyuláskor tesztlapot kapnak kézhez a kezeltek. Eppen a napi munkájaita érdekében szervezték meg a folyamatos közvéleménykutatást.

Takarmány cukorrépából

Új eljárást dolgoztak ki a száraz répaszelet és a melasz — e két cukorgyári melléktermék — hasznosítására a kaposvári Cukorgyár és a Kaposvári Hibridsertesenyésző és Értékesítő Közös Vállalat szakemberei. A két melléktermékből ásványi anyagok hozzáadásával kiváló takarmányt állítottak elő a vemhes kocák számára. A takarmány, amely a kocabetim nevet kapta, elősegíti a tejképződést, anélkül, hogy az anyatej elhízna. Több KA—HYB-telep, köztük a Böhönyei Állami Gazdaságban is kiváló eredménnyel alkalmazták már. Ebben a gazdaságban kocáknak 6–8 százalékos abrak-takarmány- és 13 százalékos költségmegtakarítást értek el az új takarmány etetésével. Hasonló eredményekről számoltak be a Szigetvári Állami Gazdaságban is.

A Kaposvári Cukorgyár az idén 1500 tonnát állít elő a kocabetimből, s megkezdte készítését a Hatvani Cukorgyár is.

Éjszaka is öntöznek Csongrádban

Csongrádban több mint hétézer hektáron zöldellnek a másodvetésű növények, amelyek fejlődését azonban hátráltatja az újból visszatért szárazság és a szokatlan hőség. Ezért, ahol csak lehetőség van rá, mindenütt teljes erővel öntöznek. Nemcsak a zöldégteljesítést, hanem a takarmánynövényeket és a tarlóburgonyát is mesterséges csapadékkal árasztják el. A Górszai Állami Gazdaságban éjszaka is működnek az esőztető berendezések. Megszervezték az öntöző csőhálózat folyamatos áttelepítését, ami sötétedés után nehéz feladatot ró a szakmunkásokra. Akkumulátorral működtetett készülékek fényénél szerelik szét a földre fektetett csövet és a megöntözött sáros, mély talajokról vállukon hordják át a száraz területre. A gazdaságban ötven milliméter „csapadékkal” árasztják el egy-egy alkalommal a másodvetésű növényeket. Az Alsó-Tisza vidéki Vízügyi Igazgatóságnak a folyókra telepített fő vízkivételi művel állandóan feltöltve tartják az öntözőcsatornákat.

Nemzetközi húsupari kongresszus Budapesten

Budapesten, az Állatorvostudományi Egyetemen rendezik meg augusztus 27. és 31. között a húsupari kutatók — már hagyományossá vált — európai kongresszusát. Az idei kongresszus a 25. tehát különösen öröndetes, hogy színelhelye a magyar főváros.

Egy negyedszázaddal ezelőtt határozták el a húsupari problémákkal foglalkozó tudósok, hogy rendszeresen összejöjnek az időszakos problémák megvitatására. A finnországi Hämeenlinnában — 1955-ben — megrendezett kongresszus óta ez a rendezvény széles körűvé vált. Az első kongresszuson húsz főnyi tudóstársaság vett részt, ma már több százra gyarapodott a létszám, a rendezésből pedig részt kérnek nemcsak európai országok, hanem a tengerentúliak is. Jövőre az USA-ban tartják meg a kongresszust, amelynek négy hivatalos nyelve az orosz, az angol, a német és a francia.

A mostani budapesti kongresszusra beküldött 170 értekezés közül 71-et előadás formájában ismertetnek, 99 pedig szemléltető anyagok bemutatásával, közvetlen eszmecsere formájában kerül ismertetésre. A kongresszuson elhangzó előadások foglalkoznak mindazokkal a témákkal, időszerű problémákkal, melyek megoldása közvetlenül vagy közvetve a húsupar termelését segíti. Lesz előadás például a vágóállattenyésztésről és -szállításról, a vágástechnológiáról és vágóhídról, valamint a feldolgozó üzemi higiénéről, a vágóállat minősítéséről, a hűtészisztémák gyártásáról, hőkezeléséről, a hús pácolásáról, az állati eredetű zsirokról s a melléktermékek célszerű feldolgozásáról.

Negyedszázados hagyománya van annak is, hogy a kongresszust minden alkalommal a rendező ország illetékes minisztere nyitja meg. Így a budapesti kongresszus fővédnökségét és ünnepélyes megnyitását Román Pál mezőgazdasági és élelmiszerügyi miniszter vállalta.

A termőföld hasznosításáról tanácskozott a TOT elnöksége

A Termelőszövetkezetek Országos Tanácsának elnöksége Szabó István elnökségével ülést tartott. Írásos előterjesztés alapján megvitatották a földhasználat és a földvédelem időszerű kérdéseit. A termőföld hasznosításában meghatározó a szövetkezetek szerepe. A termőföld ésszerű hasznosításához, termőképessége növeléséhez, továbbá a mezőgazdasági földterület csökkenésének mérsékléséhez igen fontos szövetkezeti érdekek is fűződnek.

Megállapította az elnökség, hogy a tsz-ek felismerték a termőföldek hasznosításának népgazdasági és üzemi jelentőségét, és fokozatosan növel-

ték a földművelés színvonalát. A növénytermesztés több ágazatában nemzetközi tekintetben is elismerésre méltóak az eredmények. Eleget tesznek a tsz-ek a jogszabályok előírásainak, és lényegében minden használatukban levő alkalmas földterületet megművelnek. Sok helyen gond a tanácsai kezelési földek megfelelő, ésszerű hasznosítása.

A népgazdaság szempontjából nagy veszteség — és a tsz-eket is érzékenyen érinti —, hogy évről évre csökken a termőföld területe. Ennek a csökkenésnek a mérséklését célozzák földvédelmi jogszabályaink.

A vagyron elleni bűncselekmények

(3)

A vagyron elleni bűncselekmények sorát folytatva ezúttal a zsarolásról, a rongálásról és a jogtalan elsajátításról lesz szó. Az új BTK változatlanul határozza meg az elkövetési magatartásokat e bűncselekményeknél: lényegi módosítás viszont a szabálysértési, vétségi, büntetési formák következetes és egyértelmű szétválasztása, továbbá a minősítő körülmények számának csökkentése. A vagyron elleni bűncselekmények minősítésénél igen nagy jelentősége van az okozott kár (elkövetési érték) nagyságának, s ez határozza meg, milyen súlyos (pl.: milyen időtartamú szabadságvesztés) büntetés vár az elkövetőre.

Emlékeztetnünk utalunk arra, hogy a szabálysértési törvény módosításával 1000 Ft elkövetési értékig (okozott kárig) nőtt az a határ, amelynél a vagyron elleni jogellenes cselekmény még szabálysértésnek minősülhet. A szabálysértési értékhatárt meg nem haladó (pl.: 800 Ft kárt okozó) rongálásnál további minősítő körülmények fennállása (pl.: bünszövetségben, vagy különös visszaesőként való elkövetés) a cselekményt átminősíti vétségé. A jogszabály használja a kisebb kár (vétség) a nagyobb kár (büntetés), jelentős kár (büntetés, de az előzőnél még súlyosabban büntetendő) és a különösen nagy kár (büntetés és egyben a legsúlyosabb büntetést maga után vonó minősített eset) fogalmát is. A kár nagyságának (az elkövetési érték emelkedésének) tehát az egyes következménye az egyre súlyosbodó büntetés. Az említett kár (érték) fogalmakkal az értelmező rendelkezéseknél (következő számunkban) foglalkozunk, a jobb megértés kedvéért azonban a szükséges helyeken ezúttal is utalunk rájuk.

■ Nézzük az egyes bűncselekményeket! A zsarolás az állampolgárok személyét és egyben vagyoni viszonyait is sértő bűncselekmény. Eleme az erőszak, vagy a fenyegetés, amellyel az elkövető a sértettet akarataival ellentétes magatartásra tudja kényszeríteni, aminek következtében kár keletkezik.

A zsarolás célzatos bűncselekmény, az elkövető azért alkalmaz erőszakt, vagy fenyegetést, hogy jogtalan haszonhoz jusson.

A Btk megfogalmazása szerint: „Aki jogtalan haszonszerzést végezt, más erőszakkal vagy fenyegetéssel arra kényszeríti, hogy valamit tegyen, ne tegyen vagy eltűrjön és ezzel kárt okoz, büntetett követ el és 5 évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.” Az elkövetőnek a sértettet valamilyen vagyoni jellegű — mégpedig kárt okozó magatartásra — kell kényszerítenie. Például valaki tartozik ismerősének 10 000 forinttal. Nem akarja azonban a tartozást megfizetni, ezért azt a megoldást választja, hogy elmegy ismerőse lakására, s mikor az beengedte, elkapja a karját, hátracsavarja, s felszólítja, hogy a tartozását engedje el, s az arról szóló elismervényt tegye alá. Ha nem akarja, hogy összevessék. Az ismerős megijed és eleget tesz a felszólításnak. Az elkövető távozásban még meg is fenyegeti, nehogy feljelentést tegyen ellene, mert azt élve nem úszná meg.

■ A zsarolás és rablás tényállása sokban hasonlít egymáshoz. A rablásnak is eleme az erőszak vagy fenyegetés alkalmazása, ezt azonban a dolog elvétele érdekében alkalmazzák. Ha az említett példában az elkövető az elismervény átadására vagy még jobb példával élve 10 000 forint készpénz, vagy betétkönyv átadására kényszerítene a sértettet, akkor nem zsarolás, hanem rablás valósulna meg, mert az erőszak kifejtése, a fenyegetés a dolog elvétele érdekében történne, vagy átadására irányul.

Nézzünk egy másik példát! Valaki megtudja, hogy a szomszédja titokban pálinkát főz, s azt értékesíti. Elmegy hozzá, s felszólítja, hogy adjon át neki 5000 forintot, ellenkező esetben fel fogja jelenteni a pénzügyőrségen, ami sokkal többre kerülne, hiszen elkövetőnek mindent, ráadásul jól meg is büntetnének. A szomszéd tartva a fenyegetéstől, átadja az 5000 forintot.

A fenyegetés az első példában az erőszakkal párosult (tehát személyi hátrány keltésbe helyezésével — hogy meg fogja verni stb.). A második példában a vagyoni hátrány bekövetkezésére történt utalás (a pálinkafőzésért elkövető az elkövetőre, a megelőző italkészletet, pénzbüntetést szabhatnak ki), de a személyi hátrány lehetősége is fennáll. Ha pl.: az eset súlyossága miatt szabadságvesztéssel sújtják a szomszédot

(pl.: felgyújtom a házad, ha...) minősítő körülményként való sorolását az emberi élet, a testi épség fontossága, védelmének biztosítása indokolja.

A hivatalos személyként, e jelleg felhasználásával, vagy e jelleg színlelésével való elkövetés súlyosabb büntetése egyrészt az emberek hivatalos személybe vetett bizalmának megőrzése érdekében szükséges, másrészt — mivel így módon az elkövetés könnyebb — a visszatartást célozza.

■ A rongálás, mint bűncselekmény tárgya az idegen vagyron: „Aki idegen vagyontárgy megsemmisítésével vagy megrongálásával kárt okoz, rongálást követ el.” A megfogalmazásból következik, hogy a saját tulajdonban lévő vagyontárgy megrongálása, vagy megsemmisítése nem bűncselekmény. Megsemmisítés alatt a dolog olyanfokú károsodását kell érteni, hogy azt eredeti állapotába ne lehessen helyreállítani. A megrongálás az olyan károsodást jelenti, aminek folytán a dolog értéke csökken. Például, ha valaki bosszúból felgyújtja a ragasza gépkocsiját, s az teljesen kiég, a kocsi megsemmisül, ha a tüzet idejében eloltják, de károsodás bekövetkezett, a dolog értéke ezzel csökken, megrongálással van szó. A megsemmisítés és a megrongálás előidézésé egyaránt bűncselekmény, a várható büntetés azonban a bekövetkezett kár függvénye. Lehetséges, hogy a dolog teljesen egészében elpusztul, de annak értéke csekély (pl.: 2000 forint), ugyanakkor a „csak” megrongálódott dolog értékcsökkenése a 100 000 forintot is meghaladja. Mindenkori a ténylegesen bekövetkezett kár alapján kell tehát megítélni a rongálás súlyosságát.

A rongálás megállapításának nem feltétele az, hogy a tárgy használhatósága csökkenjen, önmagában a kár bekövetkezése alapul szolgál a bűncselekmény megállapításához.

A vadonatúj gépkocsi csomagjartójának szándékos összekarcolása ellenére a kocsi rendeltetésének megfelelően használható. Értéke azonban csökken a szépséghibája miatt, s ha a tulajdonos el akarja a nyomokat tüntetni, át kell festenie a kocsit, ami pénzbe kerül, s eladás esetén a másodszori festés is értékcsökkenésként jöhet figyelembe.

„A büntetés vétség miatt egy évig terjedő szabadságvesztés, javító-nevelő munka vagy pénzbüntetés, ha

a) a rongálás kisebb kárt okoz;
b) a szabálysértési értékhatárt meg nem haladó kárt okozó rongálást bünszövetségben, vagy különös visszaesőként követik el.”

A rongálás szabálysértési értékhatára az 1000 forintos kár. Amennyiben ezt az összeget az okozott kár meghaladja, a rongálás bűncselekményként kell megállapítani. Kérdés: mi minősül kisebb kárnak? A Btk hatályba lépéséről szóló 1979. évi V. sz. törvény a rongálásnál a 10 000 forint alatti kárt jelölte meg kisebbnek. Eszerint a rongálás vétsége valószínűleg az 1000—10 000 forint közötti szándékos károkozás esetén, továbbá ha az 1000 forint alatti károkozást bünszövetségben vagy különös visszaesőként követik el.

Aki
— nagyobb kárt okoz (10 000 forintot meghaladó, de 100 000 forintot el nem érő);
— muzeális tárgyat, vagy műemléket rongál meg, büntetett követ el. Büntetése: 3 évig terjedő szabadságvesztés lehet.

1 évtől 5 évig terjedő szabadságvesztés a büntetés, ha a rongálás jelentős (100 000 forintot meghaladó) kárt okoz, vagy muzeális tárgyat vagy műemléket semmisít meg. A muzeális tárgy megrongálása esetén tehát enyhébb a büntetés, mert még helyre lehet állítani a kulturális értéket. A

megsemmisítés viszont az emberi kultúra számára hozzáférhetelenné teszi a műkincset, a veszteség tehát pótolhatatlan, ez indokolja a magasabb büntetési tételt.

Végezetül 2—8 évig terjedő szabadságvesztés a büntetés, ha a rongálás különösen nagy kárt okozott (egymillió forint felett).

Az előzőekben felsorolt esetek a szándékos károkozásra vonatkoznak, tehát, amikor az elkövető kívánja, vagy beleszorgatja a kár bekövetkezésébe.

A gondatlan rongálást a Btk csak akkor rendeli büntetni, ha a társadalmi vagyronban követik el, s azzal jelentős vagy különösen nagy kárt okoznak.

Lényegében tehát csak a 100 000 forintot meghaladó gondatlan elkövetés ellen lép fel a büntetőjog eszközeivel. Jelentős kárnál pénzbüntetés, különösen nagy kárnál egy évig terjedő szabadságvesztés, javító-nevelő munka vagy pénzbüntetés szabható ki. Természetesen ezek a szabályok nem jelentik egyben azt is, hogy a gondatlan károkozó a polgári jogi következmények alól mentesül. Csak arról van szó, hogy az esetek többségében a büntetőjog eszközeivel ellene nem lépnek fel, mert ezt az eszközt a társadalmi tulajdon károsító legsúlyosabb rongálási esetekre tartják fent. A polgári jog általános kártérítési felelősségi szabálya szerint azonban, aki másnak jogellenesen kárt okoz, köteles azt megtéríteni. Ha szándékosan idézte elő a rongálást, büntetőjogilag is felelősségre vonják, s emellett az okozott kárt is meg kell térítenie. Ha gondatlan volt a rongálás — s a kár az állampolgárok vagyontárgyában vagy a 100 000 forintot meg nem haladó társadalmi tulajdonban keletkezett, „csak” polgári jogi kártérítési felelősség a következőkben (pl.: a külső ablakpárkányon lévő virágcserepet valaki az ablak nyitáskor az utcára löki, s a virágcserepet egy kutyájával arra sétáló tulajdonos kutyáját agyonüti). Következmény: meg kell téríteni a kutyát értékét, mert az ablak nyitáskor nem a megfelelő körültekintéssel jártak el. Ha a kutyát elpusztította szándékos volt (az ablakból rádobták a cserepet), a kutyát értékétől függően szabálysértésért (1000 forint érték alatt) vagy vétségért (10 000 forintig) felel az elkövető, emellett a kutyát értékét is ki kell fizetnie.

■ A tulajdon védelmének szempontjai indokolják, hogy ne csak az olyan eseteket védjék a büntetőjog eszközeivel, amelyeknél az idegen dolog elvétele (a lopás) az elkövető szándékos, kifejezetten erre irányuló cselekményének következménye. A véletlenül birtokba került, de

más tulajdonát képező dolog megtartása, saját tulajdonként kezelése ugyancsak sérti a valódi tulajdonos jogát.

Ezért a jogszabály bizonyos kötelezettségeket ró arra a személyre, aki idegen dologtaltal, vagy akihez ilyen dolog tévedésből kerül.

„Aki a talált idegen dologtaltulajdonítja, avagy nyolc nap alatt a hatóságának, vagy annak, aki elvesztette, nem adja át, úgyzintén, aki a véletlenül vagy tévedésből hozzá került idegen dologtaltulajdonítja, vagy nyolc nap alatt vissza nem adja, vétséget követ el...”

A találat elvesztett dologtaltalajdonos lehet. Nem elvesztett az a dolog, ha a tulajdonos olyan körülmények között veszti el, hogy a visszaszerzésre még komoly lehetősége van. (Pl. villamoson hagyja, a BKV-nak ugyanis vissza kell szolgáltatnia.) Tehát az ilyen dologtaltulajdonítása lopásnak, s nem jogtalan elsajátításnak minősül.

Dr. L. Gy.

Szökni mindenáron?

A Heti Híradóban már tájékoztattuk olvasóinkat, hogy 1979. június 22-én a Budapest XVIII—XIX. kerületi bíróságra előállított Keresztes József — különösen veszélyes elítélt — szökést kísérelt meg, amelyet az előállító őrség két tagja határozott fegyverhasználatlaltal meghűsított.

Keresztes József a leggondosabb orvosi kezelés ellenére néhány napon belül életét veszítette.

Az igazságügyi minisztériumi államtitkárt az előállító őrség tagjait a Haza Szolgálatáért Érdemérem arany fokozatával tüntette ki.

A negyvenéves Keresztes József első bűncselekményét 1953-ban követte el: akkor lopásért ítélték el. 1957-ben rablás miatt került a bíróság elé. Büntetéseiből az első büntetés az intézetben való börtönös letöltését követelte el.

1970-ben Csepelen postarablást hajtott végre. Az ország közvéleményét is megrázó cselekményéért a bíróság tizenöt évre ítélte.

Az egykori erős fizikumú ökölvívó 1971-ben egy tárgyalásról szökést kísérelt meg. Egy tizenkét éves úttörőfiú elgáncsolta és a járt-szótéren tartózkodók segítségével elfogták. Esztelen cselekedete miatt újabb ítéletet kapott.

Keresztes József a szabadságvesztés ideje alatt munkáját hanyagul végezte, az intézet rendjével, fegyelmével konokul szembe nem állt. Számítalan fegyelmi büntetésben részesült.

1973-ban fondorlatos módon ismét ki akart bújni a büntetése letöltése alól. Száz méterrel belül elfogták! Két évvel gyarapodott az ítélete.

Minden józanul gondolkodó ember tudja, hogy a szabad életbe való visszakerülés elsődleges feltétele a követelményeknek megfelelő viselkedés, rendszeres munka. Keresztes ezt nem vette figyelembe, merően visszaütött minden ilyen lehetőséget.

Szökési kísérletével mindig pórtul járt. Ismét egy dátum: 1975. Sopronköhidáról mentőgépkocsi szállította — vakbélgyulladás gyanújával — a fővárosba. Keresztes ismét támad. Az erőszakot az őrség leverte.

Mindezek ellenére újabb és újabb lehetőséget kapott, hogy okotalan, pontosan fogalmazva esztelen tetteiből levonja a tanulságot, és dolgozzon, pénzt keresve

—ZIMM

A TÁRGYALÓTEREMBŐL

Halálos pofon az italboltban

Kivágó Antalt afféle fenegyerekként tartották számon a környéken. Hatalmas testi ereje miatt már korábban is szembe került a törvénnyel, s azt is tudták róla, hogy italért minden „leleményességre” képes. Szomszédja, Lázár Lászlóné ezért is fordult hozzá tanácsért: miként hosszabbíthatná meg a betegszabadságát, mivel eltört gyűrűsujja meggyógyult, de nem akar dolgozni menni. Kisütöttek, legjobb az lesz, ha Lázárné ismét eltöri az ujját, mégpedig úgy, hogy Kivágó ráut egy kalapáccsal. Az asszony olyannyira irtózott a munkától, hogy beleegyezett az esztelen tervbe. Természetesen a beígért áldomást is megitták, futotta az Állami Biztosítótól másodszer is felvett 400 forintból.

Kivágó gyakran élt az italszerzés különleges módjával, ha a pénz elfogyott. Az italboltban egy alkalommal felszólított egy idős, rokkant embert, fizessen neki egy rundot. Visszaütöttek, mire két pofont adott a szerencsétlen férfinak. Mentel József, Kivágó egyik ismerőse ezen felháborodott, mire a bikaerős fiatalember akkora ütést mért az arcára, hogy Mentel nekiesapódott az asztal tartóvasának, majd lezuhant betonpdlóra.

Kórházba szállították, ahol négy nap múlva meghalt. A Fővárosi Bíróság dr. Tóth Károlyné tanácsa halált okozó testi sértés, valamint felbújtóként köziratés magánokirat-hamisítással elkövetett csalás büntetésben találta bűnösnek Kivágó Antalt, s ezért öt évi szabadságvesztésre ítélte. Lázár Lászlóné büntetése 10 hónap fegyházban végrehajtandó szabadságvesztés.

Az ítélet jogerős.

BARACSKÁN — KÁNIKULÁBAN

Az év eddigi legmelegebb napját augusztus 2-án mérték. Baracskán 35. fokot mutatott a hőmérő higanyszála. A rekkenő kánikulát még fokozta a mozdulatlan levegő magas páratartalma is.

A földeken a cukorrépa-ve-tőmagot szedték. A mezőgazdasági brigádokon kívül itt-találtak a szövődében dolgozókat is.

A vetőmag beérett, betakarítása érdekében minden erőt ide összpontosítottunk.

A KUTATÓK ÉS A MEZŐGAZDÁSZOK évek óta törnek a fejüket azon, hogy melyik sertésfajta lenne a legideálisabb, amelyik képes „kibírni” a legújabb tartási módszereket, vagyis azt, hogy a lehető legkisebb helyre szorítva „hozza” a kívánt súlyt.

Mindenestre az már biztos, hogy megbukott a zsírsertés, helyette olyat tenyésztnek, amelyek a lehető legtöbb húst szedi magára: öt-hat hónap alatt eléri a 100–110 kilo-

ventillátor! Tehát, egyáltalán nem lenne luxus, ha korszerű telep állna, s nem a régi.

Ennek ellenére, tavaly 300 hízót adtak el; 260 kocájuk van, s az egy kocára eső hús-kibocsátási átlag 14,5 mázsa volt, ezt az idén is elérik. Jó az abrakfelhasználás mutatója is: 4,5 kilogramm abrakból állítanak elő egy kilogramm húst.

Természetesen az élet nem áll meg, ez a megoldás, bár még most jó, nem lehet végleges. Már kísérleteznek egy új megoldással, amely segítségével több sertést lehet hizlalni, ezenkívül más előnnyel is jár: például kevesebb takarmányt kell felhasználni, többletfőhelyet nyerne, s kevesebb energia kell.

Persze, ez még terv, de nem lehet vitás, hogy ez a jövő, útja, addig legalábbis, amíg egy új, korszerű, minden igényt kielégítő sertéstelepre nem lesz megfelelő anyagi fedezet. Mivel ez utóbbi, még a távoli jövőben valósulhat meg, addig is a meglévőből kell kihozni többet nagyobb tudással, több ötlettel, s ezekből — szerencsére — bőven van Baracskán.

— 4 —

Három nap alatt szeretnénk a munkát befejezni — tájékoztatót a munkát irányító agrónómus. A hőségén kívül nehezebb a munkát, hogy a földek rendkívül gazosak, közülük kell sarlóval kiszabadítani és levágni.

Az ivóvízen kívül vontatóval szállítják a brigádokhoz a frissítő mosakodáshoz a vizet.

Sajnos, a munkát nem lehet gépesíteni — mondotta az agrónómus —, sarlózni kell, csak kézzel lehet. Az állandó hajlongás eléggé igénybe veszi a szervezetet.

Az elitáltak döntő többsége munkáját becsülettel végzi, tudják, hogy az ország veivőmag-szükségletének csaknem a fele az ő munkájuktól függ.

— Zimm —

grammot, s ennek csaknem kétharmada hús!

Baracskának hagyományos sertéstelepe van, s ezen egyelőre csak hagyományos tenyésztést tud megvalósítani; hiszen az a tény, hogy maga a telep korszerűtlen, már meghatározza — nem a legelőnyösebben — a tenyésztés módját.

Nem a széptan látja kárát, ha az ólon keresztül fúj a szél, hanem az energia, hiszen több olajat kell felhasználni, s ez már drágítja a termelést, akárcsak a többletabrák, hiszen az állatoknak télen többet kell enniük, tehát a rossz épület máris két veszteséforrást mutat, de ugyanez van nyáron is, hiszen akkor meg hűteni kell, éjjel-nappal jár a

Nem üzletelés — elsősegélynyújtás!

MISKOLC

TIT-tapasztalatok

Az 1978. évi V. törvény nyomán kidolgozott, a korábbi tudósításokban már említett intézeti feladattervünkben szerepelt a TIT-tel való kapcsolat bővítése is.

A szabad idő célszerű és hasznos kitöltése céljából kilenc előadásból álló sorozat megszervezésére kötöttünk szerződést a TIT városi szervezetével.

A témaválasztásnál a következő szempontokat vettük figyelembe:

— az előadások szervesen kapcsolódjanak a már meglévő oktatási rendszerhez, az elsajátított ismeretanyaghoz és megfelelő kiegészítő anyagot tudjon ezekhez biztosítani;

— járuljanak hozzá a szűkebb környezet, a megye, a város és vidékének, nevezetesen helyeinek történelmi és művészeti értékeinek megismeréséhez;

— a már meglévő önképzési lehetőségekhez, szakköri foglalkozásokhoz egyaránt adjanak segítséget.

Az első előadásra 1978. október 23-án került sor, majd folyamatosan, az előre rögzített időpontoknak megfelelően követte a többi is.

Az előadások időben is követték Miskolc kialakulását, történetét. A végleges tématerv a következőképpen alakult ki:

1. Óskori leletek a bükki barlangokban;
2. Miskolc és környéke a vaskorban;
3. Miskolc, a koronauralmi város;
4. Miskolc, a kereskedőváros;
5. A város kézműipara;
6. A miskolci asztalosok és hatásuk a megye népművészetére;
7. A miskolci viseletről;
8. A miskolci művésztelep története;
9. A miskolci görögység egyházművésze.

Kiemelkedő sikert aratott az óskori leletekről szóló előadás, amely foglalkozott a legújabbban feltárt leletekkel is, valamint — kérdésekre válaszolva — az előadó beszélt a leletek kormeghatározásának módszereiről is. Megismerkedhettek a résztvevők Miskolc fejlődésének azzal az időszakával, amely ma már meglepőnek tűnhet a fiatalok szemében, ugyanis az előadássorozatból azt is megtudhattuk, hogy Miskolc valamikor nemcsak iparáról, hanem jól fejlett kereskedelméről, külföldön is ismert szőlőiről és a görög kereskedők által meghonosított borászatáról egyaránt híres volt.

Gyönyörű iparművészeti és népművészeti remekeket mutatott be a Herman Ottó Múzeum anyagából összeállított előadás, színes diaképek segítségével.

Talán a legnagyobb sikere volt valamenynyiközül a miskolci művésztelep legnevesebb művészeiről és legfőbb művészi irányzatainak elemzéséről tartott előadásnak, amely remek előadó segítségével kiválóan szolgálta azt a törekvésünket, hogy felkeltse az érdeklődést a művészetek alapjainak megismerése iránt, és ezáltal előkészítette az 1979/80-as évre tervezett képzőművészeti szakkör megindítását.

Az előadók minden esetben nagy felkészültséggel és széleskörű tárgyi tudással rendelkeztek. Mondanivalójukat igyekeztek közérthetővé tenni, stílusuk alkalmazkodott a meglehetősen változatos műveltségi szinthez. Az előadásokat általánosságban nemcsak a szépen formált előadásmód, hanem a rendszeresen alkalmazott szemléltető eszközök (diavetítés) is érdekesebbé tették, fokozottan felkeltették és lekötötték a hallgatóság figyelmét, érdeklődését.

Átlagosan ötvenen hallgattak meg egy-egy előadást: ez a szám a dolgozók jelentős hányadát tette ki. Az előadók közvetlensége hamar feloldotta a kezdeti feszélyezettséget, a résztvevők bátran tettek fel kérdéseket, amelyekre kimerítő választ kaptak. Az előadások nagy részét hangszalagra rögzítettük és így a házi stúdióban keresztül megismerhetővé tettük szélesebb körben is.

Összességében, a nevelők és az intézet vezetésének véleménye szerint az előadássorozat jelentős mértékben szolgálta és segítette feladattervünket, céljaink megvalósítását. Az előadások növelték a hallgatók látókörét, ismereteiket gyarapították, fejlesztették esztétikai érzéküket. A sikeres előadássorozat tapasztalatainak birtokában az 1979/80-as évben is tervezzük TIT előadássorozat megtartását, más témakörök érintésével is.

L. L.
nővelő

GYŐR

Gazdag program

Még az elmúlt hónapban járt nálunk az ünnepi könyvhét alkalmából Pataky Rácz Zoltán író, aki beszélt önmagáról, az írói munkáról és a magyar irodalom jelenlegi helyzetéről. Előadását egyik saját novellájának felolvasásával zárta. Ez a rövid ünnepi könyvvásárral fejeződött be. Nem sokkal később a győri Kisfaludy Színház művészei közül jött el kettő, s egyöntetű vélemény, hogy valamennyi nézőnek kellemes időtöltést szereztek.

Intézetünkbe ellátogatott egy bűvész házaspár is, akik nagyon szívalas, látványos műsorral ejtettek ámulatba mindenkit.

Július ötödikén két előadás is volt. Délután egészségügyi felvilágosító fórum, amelyen megjelent egy pszichológus, egy főorvos és jelen volt a Központi Stúdió munkatársa is. Bőven akadtak kérdések, a vendégek kimerítően válaszoltak. Szó volt korunk betegségeiről, az alkohol és a dohányzás ártalmairól, a higiéniáról és még sok más érdekes dologról. Este pedig a Rába Művelődési Ház „Teátrum” színpada adott elő egy lélektani drámát, ami szintén osztatlan sikert aratott.

Tehát, a fentiekből is kitűnik, hogy a győri intézetben sem áll meg az élet, és nem maradunk le a többiekkel szemben. A jövőben is lesznek hasonló felvilágosító és szórakoztató előadások, melyeket minden esetben fokozott izgalommal várunk.

Kovács József

EGY ASSZONY SORSA

25

Egy ilyen beszélgetésnél lehetetlen volt nem észrevennem, hogy nemesprém bundámat tekintve — mint akinek csak most jutott eszébe valami — abbahagyta a témát és másmir kezdett beszélni. Jó szeme volt. A bundát tényleg egy századostól kaptam még az első napokban: „Egy felejthetetlen éjszaka emlékére” szöveg kíséretében. Nekem akkor a legtermészetesebb volt, hogy az ikonok, festmények, nemegyszer nagy értékű arany-, sőt drágakövek kirakott ékszerek — amelyekkel a frontszínház színésznőinek „szolgálatukért” a tisztek fizettek — lopott, rabolt holmik voltak.

Gergely politikai kérdésekben nem bocsátkozott velem vitába, sőt kitért minden ilyen elől, kivéve utolsó találkozásunkat. Rendszerint a tisztikaszinóban jöttünk össze — annak ellenére, hogy kapcsolattartómtól többször is kaptam utasítást, hogy próbáljam saját lakásomra elvinni, vagy az ő lakására felmenni. Ez azonban mindvégig nem sikerült. Ő kizárólag csak a régi ismerőst látta bennem. Pedig kapcsolattartóm nagyon is erőltette, hogy próbáljak vele szerelmi kapcsolatot teremteni. Udvariassan bár, de minden erre vonatkozó célzást félreérthetetlenül megkerült. Mondtam is az utasításra, hogy jó néhány évvel ezelőtt, más körülmények közt sem sikerült, bár akkor én magam is nagyon szerettem volna.

Egy alkalommal véletlenül az utcán találkoztam Gergellyel, aki egy nagyon csi-

nos szöke lánnyal beszélgetett, s mivel hozzájuk léptem, be is mutatott minket egymásnak. A nevére már nem emlékszem. Franciául beszélgettünk. Később Gergely elmondotta, hogy a németek kijevi bevonulása előtt a lány francia szakos hallgató volt. Most egy gyárban dolgozik. Azt már kapcsolattartómtól tudtam meg, hogy később a lány eltűnt Kijevből. Ezt fel is használták Gergely ellen, mivel úgy állították be, hogy a lány kezdettől fogva kapcsolatban állt a partizánokkal.

Utolsó találkozásunkkor Gergely is mesélt a lány eltűnéséről — mondván, hogy semmit sem tud róla, s hogy mennyire meg van lepve. Nagyon valószínűnek látszott, hogy gyanítja, miszerint a VKF-2-nek dolgozom. Ez alkalommal azt is elmesélte részletesen, hogy a lánnyal honnan eredt az ismeretségük. Elmondta, hogy ahová őt beszállásolták, annak a háznak a szomszédságában lakott ez a lány a nagymamájával, a húgával és a kisöccsével. Egyik este, amikor hazafelé ment, sikoltozást hallott. Bement a házba, ahol két részegy magyar baka erőszakoskodott velük. A nagymamát és a gyerekeket már bezárták az éléskamrába, amikor ő belépett. A két katonát természetesen elzavarta. Innen az ismeretség — mondotta —, ezért aztán hálaiból néha meghívták teára.

A történet romantikusan hatott. Ez alkalommal közöltem vele azt is, hogy másnap előre megy, a frontra.

Néhány héttel a frontszínház hazaindulása előtt egész Kijevben arról sutogtak, hogy Voronyezsnél nagy csata folyt. Konkrét hír az eseményekről nem jutott el hozzánk, de a sutogást alátámasztotta, hogy Kijev utcái még jobban megteltek német és magyar katonákkal. A vonatokat nagyon sok sebesültet szállítottak a front mögé. Kijevben csendesebb lett az éjszakai élet a tisztikaszinóban is.

Rövidesen kapcsolattartóm is elutazott, de elutazása előtt még alapos fejmosást kaptam tőle. Engem hibáztatott, hogy nem tudtak a Kovács-ügyben előbbrelépni. Ő a maga részéről azzal zárta le az ügyet, hogy szerencsém van, lényegében megoldódott a probléma, mivel Kovács Gergely minden valószínűség szerint fogságba került, mert a szovjetek azt a hadosztályt, ahová őt beosztották, néhány század kivételével teljes egészében bekerítették. Habár — morfondírozott — az is lehet, hogy elesett. Talán még ez lenne a legjobb.

A voronyezsi eseményekről lassan mégiscsak több hír szivárgott ki. Megtudtuk, hogy 1943. január 12-én az urivi hídfőállásnál a szovjet csapatok áttörték a magyar egységek frontszakaszát. Voronyezsnél, a Donnál katasztrofális veszteségek érték a magyar hadsereget. Kézszelfogatóan megelégnék a tábori csendőrök tevékenysége is. Kijevbe próbálták összerakni a pánikszerűen visszahátráló egységekből a környékre csellengő katonákat, amit

Jány Gusztáv hadseregparancsnok — mint a lapokból értesültünk róla — szervezett visszavonulásnak titulált.

Az utcan állandóan folyt az igazoltatás. Kijevben és környékén valósággal fellángoltak a partizánakciók. A tisztek is inkább ittak, mint a frontszínházat látogatták. Műsoraink alatt gyakran kongott a terem és csak az előadás végére jöttek a társulat nőtágaiért.

Hazaautazásunk sem ment zökkenőmentesen. Az út több napig tartott, mivel felrobantott hidak, feltépett vágányok álltak szerelvényünk útjában.

Itthon — talán először életemben — örömmel töltöttem napjaimat semmittevéssel, a megérdemelt pihenés indokával.

Kárpáthynál telefonon jelentkeztem. Azt válaszolta, hogy néhány nap múlva visszahív. Amikor felhívtam, új helyet jelölt meg találkozásunk színhelyül. Úgy éreztem, felderült az arca, amikor meglátott, de a beszélgetést szemrehányással kezdte.

Nem valami nagy sikerrel működött Oroszországban. Kovács Gergely katonai ügyész kisklott a kezeink közül!

Pedig mindent elkövettem, hogy abból, ami az ön megbízottját érdekelte, valamit kiszedjek belőle. De ő nem beszélt. Egyébként sem volt soha bőbeszédű egyéniség — mentegetőztem.

Lehet, hogy gyanút fogott valamiért?

Nem tartom valószínűnek, de eleve óvatossá lehetett. Eles eszű, széles látókörű embernek ismerem.

Na, nem tesztek szemrehányást magának annál inkább sem, mert olvastam néhány jelentését. amit kint tevékenysége kapcsán készí-

KISFIAM, TE...

Kisfiam, Te ki ott messzi távol,
A játszóterek forgatagában, tán
Apukádra gondolsz, miközben
Két kis kezdet csak édesanyád fogja.
Ne felejtse! Apukád nagyon távol,
De gondolatai, érzései csak feléd
Szállnak, s csak egy vágya van,
Mihamarabb ölebe ülhess s tán,
Egyszer kézenfogva, miközben
Mosolyogva tartod kezében
A fagyaltot, s élénken beszélgettek a
Számódra most megnyíló,
Csodás világról, akkor nézz fel,
Mert életed s életem igazán csak
A megcsillanó könnyecsek
Az öröm könnyei, s abban a
Pillanatban tudni fogom kisfiam,
Téged többé el nem hagyhatlak,
Mert életed s életem igazán csak
Akkor lesz boldog, ha minden
Este hallhatom, s Te mondhatod,
„Jó éjszakát szép álmokat apukám.”
A válasz nem fog késni — mint most,
S még oly soká — Jó éjszakát kisfiam.

Horváth Zoltán
Bp.-i Fegyház és Börtön

GYERMEKEIMHEZ

Drága gyermekem, ha újra láthatnálak
Titeket soha többé el nem hagytnálak.
Hét év után egyszer végre újra
Kinyitott előttem börtönöm kapuja.

Együtt voltunk újra, boldogok voltunk,
Öt napig semmi rosszra nem gondoltunk.
Házunk előtt a kapuban állodgál a család,
Széttárt kezekkel várták az anyukát.

Gyermekeim! Drága Testvéreim! Gyönyörű unokák
Sorba-sorba megcsókolkák a nagymamát.
Ültembe vettem, játszottam, labdáztam,
Olyan nagyon boldog voltam...

Szemem könnyben úszik, valaki hiányzik...
Drága Édesanyám, ki értem szenved.
Feledve örööm, megyek a kórházba,
Megtalálom anyámat hófehér ágyában.

Könnyes két szemét rám veti anyám:
Gyermekem! Valikám! a szívem téged várt!
Bármilyen történi, boldogan halok meg,
Mert megláttam még egyszer drága gyermekemet!

Valikám! Gyermekem! Szeressétek egymást,
E kéréssem legyen örök vallomás.
Öt nap múlva ott hagytam az anyám
Újra beléptem a börtön kapuján.

Ülök az ágyamon, kezemben papír, toll,
Levelet írok, gyermekeimnek szől.
Rövid a levél, pár szó csak csupán,
Gyermekeim! Szeressétek az Édesanyám!

Tóth Józsefné
Kalocsa

Anya csak egy van...

Ha ezt a szót halljuk: anya, mindnyájunknak van kire gondolnia, (az már aztán mindenkinek a magánügye, hogy milyen érzésekkel, milyen szeretettel, hálával...). Sokszor és sokan mondják, hogy sohasem kritizálják az anyjukat, egyszerűen elfogadják olyannak, amilyen, nem akarják megváltoztatni, nem akarják, hogy valljon modernebb elveket, legyen más a véleménye erről-arról: Nem! Legyen olyan, amilyennek megismerték.

Persze, vannak olyan emberek, akiknek már kevésbé meggyőző az anyaképük, ha raggal és ellenérzésekkel gondolnak rá, valós vagy vélt sérelmeiket, nem teljesült álmaikat varrják a nyakába, őt hibáztatják mindenért. Állandó ostrom alatt van az anyai szív, s legtöbbször mosolyogva viseli nehéz terhét, nem sír, nem panaszkodik, gyermekei érzelmeitől függetlenül, aggódik értük, rajtuk tartja szemét.

Ismeretes, hogy a szeretet és a gyűlölet oly közeli érzelmek, hogy könnyen átfordulhatnak egymásba, s ezekből a rettenetes átfedésekből keletkeznek az olyan tragédiák, amelyekre nincs ésszerű magyarázat. A titok nyitja lent van az emberi lélek legmélyén, ami éppoly sötét és kimeríthetetlen, mint évezredekkel ezelőtt, s éppúgy nem tudunk róla semmit, mint elődeink.

Hiszen, aki tudná, felfedné, hogy miért gyűlöli sokszor az anya a fia feleségét, azt az asszonyt, aki az ő fiát szereti, gyermeket szül neki, új nemzedékkel gyarapítja a családot? Éjt nappallá téve azon van, hogy a család rendben legyen, kedvében jár a férjének, az anyósának, s ennek ellenére el kell viselnie a leggonoszabb gúnyolódást, s mindazt, ami éppen az anyósaszébe jut! Minden pohár megtelik egyszer, s az utolsó csepp kicsordul; az ilyen kapcsolatoknak az a legjobb, ha békében véget ér. De ez a legnehezebb. Hiszen nem a férj, nem a gyereke, hanem az

anyós miatt kell az új asszonynak útrakelnie...

★

Orbán József esetében is így történt: ő maradt a családi fészeken az anyjánál, a feleségét nem követte. Most anyagiulkosság miatt életfogytiglan tartó büntetését tölti Szegeden.

— Anyagiulkosság?! Nem öltem meg én az anyámat, inkább ő ölt meg engem. Amikor még apró emberke voltam, már akkor tönkretett! Ami azóta következett, az csak ráadás. 1941-ben meghalt az apám, kettesben éltünk az anyámmal, ha azt életnek lehet nevezni. Mindig az ő akaratát lett az első, mindig ő döntött, nekem hallgatnom és engedelmeskednem kellett. Ez eleinte fel sem tűnt, olyannyira természetesen vettem, csak később, amikor már nagyobbacska lettem, akkor csodálkoztam el, hogy másutt nem úgy van, mint nálunk.

— Hogyan alakult ez később, amikor már maga is családot alapított?

— Elég, ha annyit mondom, hogy nyolc évig voltam nő ember, ott laktam a háznál, ahol születtem, de az anyám, legalább évente egyszer elmarta a feleségemet. Minden egyes alkalommal úgy könnyörgtem vissza, s miután szerettük egymást, vissza is jött. Igen ám, de nehéz úgy élni, hogy jövőre megint elzavarjak! Természetes, hogy nyolc év után meguntam. Nem ment újra férjhez, nevelte a gyerekeinket, ő most 16 éves, ivari tanuló, kollégiumban lakik.

— Mi a mestersége?

— Kovács vagyok, előbb egyéni voltam, később belétem a térszbe. Jó szakma. s én büszke voltam a munkáma. Nem számított, ki hozta a lovat, szegény vagy nem szegény, dolgoztam neki, mert fizetett érte. De az anyám ezért is bitangnak nevezett, mert szóbaálltam a szegényebb emberekkel, sőt a cigányokkal is! Rettenetes természetű ember volt az anyám, az anyáit is kihozta volna a békétűrés-

ből, nem hogy az embert! Például nem evett, sajnálta magától az ételt, elragcsált pár falat kenyeret, azzal el volt intézve. Én meg szerettem enni, s ha nálunk megfőtt az étel, képes volt őrlöngeni, hogy elpazaroljuk mindazt, amit ő megtakarított, hogy én nem értek máshoz, csak a kenyérszuszitáshoz!

Addig kiabált, hogy elment az ember kedve az evéstől, elrohantam a kocsmába, hogy igyak valamit, mert ha nem, szétrobban a fejem. Nem restelt megvárni, hajnali ket-tőkor bejött hozzánk és úgy szidott, mint egy gyermeket, aki nem ette meg a lekváros kenyeret, hanem összemaszalta az arcát. És ez így ment évről évre...

Először a feleségemet, majd később az élettársamat marta el tőlünk. Nem lehetett maradás senkinek mellettünk, ha egy nő feltűnt a láthatáron, egyből robbant.

— Arra sohasem gondolt, hogy együtt kellett volna elmennie a feleségével és a gyermekével, követni a családot? Hiszen jó szakmája volt, bármelyik térsz vagy állami gazdaság boldogan alkalmazta volna, s élhetek volna úgy, mint más emberek!

— Erre nem gondoltam, nem akartam én otthagyni azt, ami az enyém. Inkább rettettem elkeseredtem, s olyankor megittam a magamét, de nem voltam részeges, nem ittam el az eszem, sem a fizetésem.

Elég az hozzá, hogy az egyik éjjel is bejött hozzám, s elmondott mindennek. Könnyörgtem, hagyjon békén, ne bántson, hiszen nem vétettem ellene, miért kell ezt mindig csinálnia, miért nem megy be lefeküdni, hiszen nézzem az órára, hajnali két óra van, s nekem holnap dolgoznom kell! Erre még jobban felbőszült, s nekem rontott. Én meglöktem — majdnem nyolcvan éves volt már, öreggek voltak a csontjai —, el-esett és eltörtött a gerége. Nekiesett az ágy szélének, s így azonnal meghalt. Azt mondták, hogy megfájtottam. de ez nem igaz. Először halálra ftétek, két hónapig voltam a siralomházban, végül az orvosok ugyanazt állapították meg, mint amit én elmondtam, fev változott az ítéletem életfogytiglanra.

A. J.

El kell mondanom

A gyerekekről akarok írni kedves és tanulságos történetet, olyat, amilyen a derű melegét lopja szívünkbe: olyat, amelyik fáradságunkra mosolyt varázsol.

Szeretem a gyermekeket, apró gondjaikkal, örömeikkel telített életüket. Számomra a legszebb muzsika a gügyögő gyermek szótagolása, az első lépések bizonytalan koppanása, az első kimondott szó zsongító hangja...

Lehet, hogy arról kellene mesélnem, amikor tizenévesen „Acsi” mellé guggoltam a homokozóban, és felépített „csodavárammal” kerekre nyitottam barna szemem? Nem mesélem el, mert társaim kinevették ezért.

Inkább azt kellene elmondanom, amikor Pécsről elhoztam Berénybe másfél éves keresztfit, s a vonatban a lassan átnedvesedő nadrágya és sárásra görbülő szája olyan feladat elé állított, melyet általában az édesanyák végeznek el, s nem 17 éves fiúgyerekek?

Persze, beszélhetnék arról a kisfiúról is, aki értetlenül nézte a kezemen azt a furcsa csillogó és csillogó acélkarikát néhány hónapja az SZTK-ban, majd feledve gipszbe rakott lábát, kis kezét felém nyújtva próbálta meggyőzni anyukáját, hogy ő ahhoz a furcsa „pizsamás” bácsihoz szeretne közeledni. Nem értette még meg a homlokát ráncoló anyuka kétségbeesett és kínos „nem szabad kisfiam”-jait...

Valójában semmi újat nem mondhatok a gyerekekről, legfeljebb annyit: a gyermekek most sem az ajándékokat várják, hanem a családi légkör megnyugtató közelségét, az anyukát és az apukát. A biztos kikötőt, a megértő társat, akiknek el lehet mondani, hogy a Pisti mit csinált az oviban, milyen új verset tanult, és azt is, hogy ha felnő, ő csakis pilóta, mozdonyvezető vagy úrhajós akar lenni...

1979 a gyermekek éve. Ezt akartam elmondani.

Rubint Gyula
Szeged

Anyák és gyermekük

F. Béla 31 éves taxisofőr ellen az a vád, hogy nem törődik idős, anyagilag nehéz körülmények között élő édesanyjával; elnézi, hogy kinyúlók a pusztá létéről, miközben neki még saját gépkocsira is telik. Ezért a csaknem 60 éves asszony szülőtartásért beperelte a fiát.

F. Béla viszont azt tartja, hogy a szobán forgó nő tulajdonképpen nem az ő anyja. Az igazi anyját pedig támogatja, olyannyira, hogy náluk is lakik.

Az utóbbi anya, akinek egyetlen jövedelme elhunyt férje utáni nyugdíja, ezt mondja a 31 éves férjéről:

— Béla a legjobb gyerek, aki csak létezik a világon! Az édesanyja viszont:

— Ez a hála azért, hogy megszültem...

Béla magyarázata:

— Tizenhat éves koromban tudtam meg, hogy akik nevelnek, nem az édesszüleim. Hároméves koromban fogadtak magukhoz, az egyik állami nevelőotthonból. Iszonyú megrázkódtatás volt, de néhány napon belül megnyugodtam, s mivel nevelőszüleim azt mondták, hogy rájuk mindig számíthatok, vér szerinti gyerekként tekintenek, életem úgy, mint korábban. Aztán csak megkerestem az édesanyámat. Úgy fogadtam, mint egy idegent. Últunk

N. I.

(Folytatása következik)

tett. Tartalmasnak, kultúrálnak, lényegretörőnek tartom azokat. Oroszországi útját tehát nem ítélik egyértelműen eredménytelennek.

★

Kárpáthy ezután tért csak rá itthoni feladataimra. Köszek ismeretséget új személyekkel, politizáljak akkor is, ha azt a partnereim nem kezdeményezik. Új ismerőseimről alkossak véleményt és készítek jelentést — utasított. De most megtoldotta ezeket az általános feladatokat azzal, hogy a nagy német birodalom szempontjából pozitív személyek is érdeklik és ilyenekről is tagyek részletes jelentést. Hogy erre miért volt szüksége, nem értettem, de nem volt annyi bátorságom, hogy megkérdezzem az okát.

Apám megint boldog volt, hogy itthon voltam, strömansága változatlanul jól jövedelmezett. Lehetőség tette például, hogy Bajza utcai villánkat kitatarozzuk és új bútorokkal rendezzük be. Hetekig el voltam foglalva a lakással.

Apám örült, hogy ezzel foglalatokodom, úgy vélte, legalább addig nem gondolok a színpadra vagy külföldi utazásra. Elfoglaltságom mellett is sok időm volt, amit valamivel ki kellett töltenem. De hiányzott is a művészlátás. Kijártam a filmgyárba statisztálni. Az egyik film a Gerbeaud-nál játszódott. A szünetben én is ott mászkáltam csokoládébarnára festetten a vetítógép körül. Odajött hozzám egy idősebb, őtözött öregúr és nagyon udvariasan kezdte a beszélgetést, hogy mit csinálunk. Kíváncsi volt a film meséjére, amiről persze nekem fogalmam sem volt. Majd egyes technikáról kezdte beszélni, meg az első találkozást,

mint még sokan mások is. Már megszoktuk a bábész-kódokat, kérdezősködőket. Amire tudtam, udvariasan válaszoltam.

Meghívott, hogy a forgatás után maradjak ott a cukrászdában, mert szívesen beszélgetne velem. Elfogadtam a meghívást. Két tortaszelet között elmondta, hogy ő erdélyi szász, aki Magyarországon telepedett le. Kismartonban van birtoka. Meglepődtem, amikor közölte velem, hogy ő már idős ember, hatvanöt éves, ezért a nők már nem érdeklik, de van egy unokaöccse, azzal szeretne összehozni. A rokon harmincöt éves, jóképű, de nem jól él feleségével. Gitta — nevezte nevén az asszonyt — élni-vágyó és állandóan bridgepartikon, zsúrokon tölti idejét. Lexi, a férj pedig nem szereti a társaságot, ezért az évek óta tartó viták teljesen feloldultak házasságukat. Most a férj visszahúzódo, zárkózott életet él. Már vitáik sincsenek tulajdonképpen.

A fiú egészen lelkibeteg — mondotta a kisőreg. Arra kért, látogassam meg egyik délután hat óra körül, a Bristol teraszán, ahol minden nap sütkérezni szokott öreg barátaiával.

Azon, hogy miért éppen nekem tesz egy ismeretlen ember ilyen ajánlatot, nem is gondolkodtam. Természetesen tartottam, hogy a férfiak engem olyannak látnak, akinek nyugodtan tehetnek ajánlatot.

Jobb program híján másnap elmentem a Bristolba. Egy pohár limonádé mellett elbeszélgettünk az öregúrral. Megállapodtunk, hogy két nap múlva újra elmegyek és ekkorra ő odarendeli Lexit. Egyben arra kért, tegyek úgy, mintha nem tudnék a férfi jöveteléről. Játsszuk meg az első találkozást,

Így is történt. Az öreg báró bemutatott, mint régi ismerőset, akivel véletlenül találkoztam. Lexi, akit az öreg szerint egyáltalán nem érdekelt a nők, rögtön elkezdett velem foglalkozni. Este hazakísért, randevút kért. Építész volt.

Eleinte hosszú ideig csak barátkoztunk. Ennek okát csak később értettem meg. Az aránylag fiatal ember idegkimerültség miatt úgy szólni teljesen tehetetlen volt a szerelemben. Ezért engedte feleségét is szabadjárni. Az asszony temperamentuma felett személt hűnt.

A velem szemben is sok gátlással küzdő férfival eleinte pusztán „üzleti” vállalkozásnak indult kapcsolatunk. Panaszkodtam, hogy nem tudok Pesten színpadra kerülni. Felajánlotta segítségét, amennyiben az anyagi eszközökkel egyáltalán lehetséges, mert egyébként semmiféle összeköttetés a színészvilág felé nincs.

Több se kellett nekem. Kiterveztem, hogy közös házszóra rendezünk egy műsoros estét fővárosi sztárok szereplésével, melyen én is fellépek. Neki is kezdtünk a szervezéshez. A koncertet a Vigadóban kívántuk megrendezni.

Lexi néhány ezer pengőt előlegezett a sztárok gázsijára, a terembére, az adó és egyéb kiadások fedezésére. Külön gondoskodott az én személyes reklámom anyagi költségeiről.

Nagy izgalommal készültem az estére. Irodalmi színműsort írtam magamnak egy akkori divatos szerzővel. A sajtóban előre beharangoztuk — Lexi pénzét nem kímélve —, hogy „Az Európa szerte ismert hegedűművész első ízben mutatkozik be, mint énekesnő a

— m —

AZ EGÉSZSÉG ÉRDEKÉBEN

A nyár kellős közepéhez érkeztünk, s bizony, az elmúlt napokban a hetek napjaiban a hőmérők Fővárosi Bv. Intézetben járhiganyszála gyakran volt a ván, az orvosi rendelőben felharminc fok közelében, né-mely napokon még azon is túl. A füllesztő melegben az ember sűrűbben tölt az üdítőitalos üvegekből, vagy jobb híján többször nyúl a vizes poharakhoz is, hogy pótolja a

Tekintettel a téma aktualitására, az elmúlt napokban a Fővárosi Bv. Intézetben járhiganyszála gyakran volt a ván, az orvosi rendelőben felharminc fok közelében, né-mely napokon még azon is túl. A füllesztő melegben az ember sűrűbben tölt az üdítőitalos üvegekből, vagy jobb híján többször nyúl a vizes poharakhoz is, hogy pótolja a

— Úgy gondolom, az ételek helyes fogyasztásáról, a helyes

— Valóban, mert a zárkák lakóinak igen szűk hely áll rendelkezésükre erre a célra. A lehetőségek szerint törekedni kell azonban arra, hogy az ételmet szellős helyen, papírban, ne pedig műanyag zsákokban, tasakokban tartsák, mert az utóbbiakban nem szellőzik, befűlled és hamarabb romlik. Nagyon fontos, hogy az ételmet elkülönítve tárolják; tehát ne legyenek együtt a szennyes ruhaneművel vagy a cipőtisztító szerekkel!

Nagyon lényeges tudnivaló, hogy a felvágottakat, húsféléket — vonatkozik ez a sült- és rántothúsokra is — huszonnégy órán belül el kell fogyasztani. Nem tárolhatók a krémmel töltött sütemények sem!

Köztudomású, hogy a füstölt hús, a füstölt szalonna, a gyulai kolbász stb. kevésbé romlandó, ennél fogva több napon át is minden károsodás nélkül eltartható és fogyasztható. Hasonló a helyzet a konzervfélékkel is, azok a feltüntetett szavatossági időn belül korlátlanul tárolhatók, csupán arra kell ügyelni, hogy a felbontást követően huszonnégy órán belül elfogyjon, mert ezen az időn túl a kibontott konzerv is romlandó. Nem lehet tárolni a tejet sem, már az egyik étkezéstől a másikig is megcsavanyodik! Kivétel a tartósított és a tubusos tej.

— Most kezdődik a gyümölcssezon: ezzel kapcsolatban mi az orvos tanácsa?

— A gyümölcsök a legegészségesebb, legvitaminúsbabb táplálékok közé tartoznak. Azonban a gyümölcsöt is frissen jó fogyasztani, ekkor a legizetesebb, a legzamatosabb. Az érettségtől függően, néhány napig minden tápértékvesztés nélkül tárolhatók is: gyümölcsönként változó, hogy mennyi ideig. Legtovább a paprika, a paradicsom tartható el; célszerű a fogyasztásuk is, mert nagy a vitamintartalmuk. Természetesen a gyümölcsöt fogyasztás előtt mindig folyó vízben, alaposan le kell mosni, erre mindenhol van lehetőség is.

— Élelmiszerek tekintélyes mennyiségben érkeznek csomagokban is: ezek milyen veszélyeket hordanak esetleg magukban?

— Gyorsan romlandó élelmiszert: felvágottat, sült húst, krémmel töltött süteményt nem tanácsos ilyen meleg időben postán továbbítani, már a kézbesítés idejére fogyasztáshatatlanná válik. Közölni kell a hozzátartozókkal, hogy nyáron száraz teasüteményeket, nápolyit, konzervet küldjenek inkább; ezek nem romlandók, s könnyebb a tárolásuk is.

Elterjedt szokás, hogy a csomagok tartalmából megkínálják a zárkatársakat is: felhívom a figyelmet arra, ha ennek nyomán gyomorrontást, gyomorbántalmakat észlelnék, azonnal jelentsék az orvosnak vagy az egészségügyi szolgálatnak!

Nagyon fontos követelmény még az ételmaradék, a kenyérmorzsza gondos összetárolása elég nagy gond...

ritása és a helyiségből való mielőbbi eltávolítása. A széjelszort ételmaradéokra hamar megjelennek a csótányok, jó környezetet találnak ilyen helyen a szaporodásra.

— Az egyéni higiénia, a napi rendszeres tisztálkodás mindenkor alapvető egészségügyi követelmény; de talán a melegebb időszakban még nagyobb gondot kell fordítani erre is!

— Valóban így van, erre több okból érdemes felhívni a figyelmet. A melegebb napokon nagyobb az emberek folyadékigénye, mert fokozottabb a test kipárolgatása. A bőr felületére került testnedvek gyorsan bomlanak, ezáltal gyulladás idézhetnek elő, elősegíthetik a gombásodást és egyéb bőrbetegségek kialakulását. Napjainkban igen elterjedtek a műszálas alsóneműk, felsőruhák egyaránt. Praktikus a használatuk, mert könnyen moshatók, gyorsan száradnak, de ugyanakkor zártabbak, nem szellőznek eléggé, jobban izzad a viselőjük, mint a hagyományos textiliákból készült ruhákban. Lehetőleg arra kell törekedni, hogy legalább a fehérnemű ne legyen műszálas. A tisztálkodási lehetőség minden intézetben adott, ilyenkor fokozottan kell élni vele!

Azoknak, akik gyakran fűződnek, zuhanyoznak, tanácsom, hogy vigyázzanak a szappan használatával, mert a túlzott szappanhasználat miatt a bőr kiszárad, és fogékonyabbá válik a fertőzésre. Inkább csak a testhajlatokat kell szappanozni, egyébként a bőrséges langyos vízben való mosakodással is megfelelő eredményt lehet elérni.

Még azt mondanám el, hogy a szappan és a mosószer

A kenyérnek is frissnek kell lennie

közül mindenki azt használja, ami számára a legjobban bevált. Ugyanis a mosó- és mosdószeres változtatása is okozhat allergiás bőrbetegséget.

Nagyon fontos dolog a fehérnemű, hártya állandó tisztántartása, ezzel a bőrbetegségeknek, gombásodásoknak a gyakoriságát szinte alapvetően lehet csökkenteni.

Bizunk benne, hogy a leírásban hasznos tudnivalókat tettünk közzé, olyanokat, amelyeket még a nyári meleg napok folyamán mindenhol, minden nehézség nélkül alkalmazni lehet. Mindenkinek egyéni érdeke is a saját egészségének védelme!

D. K.

Ebédoszlás előtti ételkészítés

folyadékvesztését. A meleg időben étvágytalankabbak vagyunk, időnként szívesen ten-nénk el inkább vacsorára a délről megmaradt meleg ételt. Ilyenkor azonban gondosan kell ügyelni az ételmaradékok tárolására, mert a meleg hatására gyorsan romlanak, s a hosszabb-rövidebb ideig tartó

a meleg hatására ezekben szá-

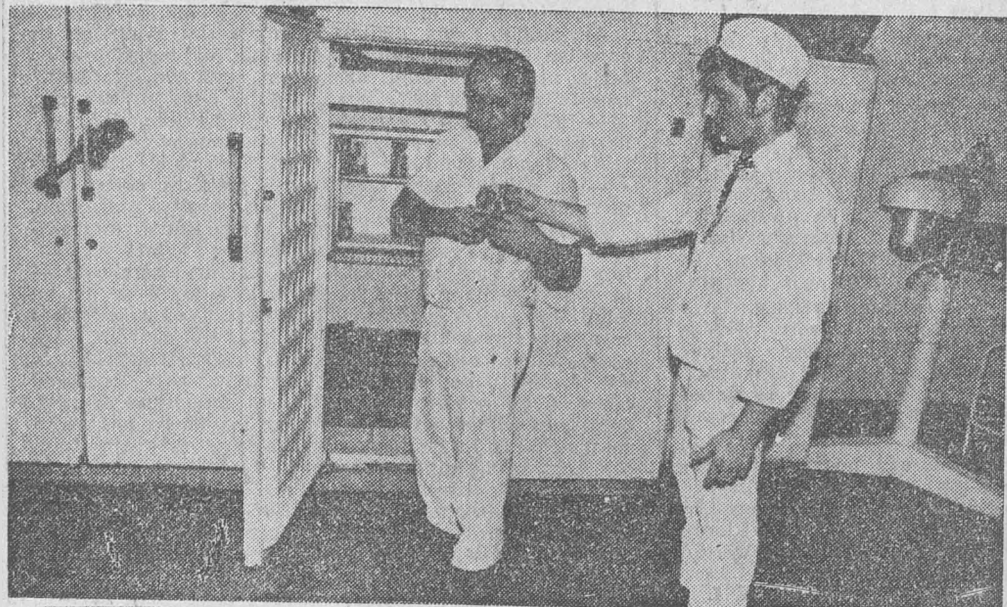
Ellenőrzik a konzerv szavatosságát

kellemetlen megbetegedések előidézője lehet.

A meleg napokon fokozottabbak a higiéniai követelmények. Mindezekből következik, hogy érdemes felidézni és megfogadni néhány hasznos orvosi tanácsot az ételtárolással, a tisztálkodással, az öltözködéssel kapcsolatban.

porodnak leggyorsabban az étel romlását előidéző baktériumok. Tehát az ilyen táplálékok még estig sem tárolhatók; ha nem fogyasztják el, meg kell semmisíteni!

— Sajátos okoknál fogva, a legtöbb intézetben az élelem-tárolása elég nagy gond...

Hűtőszekrénybe teszik az ételmintát

Egészségügyi szemle a zárkában

Háromszáz nap

Negatív csúcstörténet Sopronkőhidán B. A. elítelt: eddig összesen negyvenkettő alkalommal állt ott a fegyelmi kihallgatáson, és mindig kapott is valamilyen fenyítést. Ez a sok fenyítés elvitt minden adható kedvezményt, még a feltételes szabadon bocsátás lehetőségét is. A címben szereplő háromszáz napot is ő töltötte le, magánzárkára fenyítve. Eddig közel két év telt el a szabadságvesztés büntetésből, s ebből majdnem egy évet a fogdán „húzott le”.

Az „önkéntes száműzetésen” csak az csodálkozik, aki nem ismeri; fenyítéseinek száma ugyanis hűen tükrözi személyiségét. A körletlen agresszív, céljainak elérése érdekében alakoskodó, esetleg követelőző. Elítelt társaival szemben fölényes, azokat lenézi, mert, mint mondta, az ő értelemi szintje magasabban meghaladja a többiekét. Amikor „véletlenül” nincs fogdán, tárgyalásokra járva — valótlán pereket kreál — próbál kibújni a kötelezettségek alól.

A sok fenyítésről érdekes a saját véleménye is:

— Amikor ide szállítottak Sopronkőhidára, elhatároztam, hogy bebizonyítom, milyen vagány vagyok, és hogy nem félek a fenyítéstől, sem a fogdától. Ilyen hozzáállással nagyon gyorsan szaporodtak a fenyítések. Később, mint mondtam szokták, a lejtőn nem lehet megállni... bár az is igaz, hogy kaptam közben lehetőséget — kisebb, illetve enyhébb

fenyítést —, de az akkor talán nem is érdekelt... Most már valóban abba kellene hagyni, nem bírom már a fogdát, idegileg ki vagyok merülve. Beszélőn sem voltak még nálam, arra meg nem is emlékszem, hogy mikor kaptam csomagot.

Életéről alkotott véleménye sajnos, csak részben hihető el, már csak azért is, mert dolgozni nem akar, csak humánusot vár és kér.

Régóta ismerjük egymást, hiszen első alkalommal, amikor találkoztunk, még mint fiatalok elítelt töltötte büntetését, s azóta nem változott sem a magatartása, sem a gondolkodásmódja. Huszonkét éves korára még mindig nem nőtt be a fejéje, ahogy mondani szokták.

Talán el tudja olvasni ezt az írást — ha a megjelenés időszakában nem lesz fogdán —, és komolyan elgondolkodik eddigi életvitelén. Nála már az is eredmény, hogy hiányolja a családi kapcsolatot és be meri vallani, hogy nem bírja a magányt. Ez azonban kevés! El kell jutnia a bizonyításig, cselekednie kell! S hogy ebben a bizonyításban ez az írás ne akadályozza, ezért nem közöltem a teljes nevét.

Utólag talán még felmerülhet az a kérdés, hogy miért is írtam le mindezt, hiszen egyedi eset? Azért, hogy a hasonló terveket szövő „vagányoknak” legyen idejük változtatni, ne kelljen ehhez több tucat fenyítés.

S ha ezt csak egy is megteszi, már volt értelme.

H. I. nevelő
Sopronkőhida

EZ IS, AZ IS...

EZ IS, AZ IS...

EZ IS, AZ IS...

Milyen hatással van a dohányzás az ember kedélyállapotára?

A szakértők csak most kezdik tanulmányozni azokat a neu-pszichológiai hatásokat, amelyeket a dohányzás vált ki. Ezek a hatások meglepően változatosak, személyenként különbözőek: egyeseket „felráz” a dohányzás, másokat megnyugtát.

Ha a dohányzásról beszélünk, elkerülhetetlenül szóba kerül a tüdőrák és az érrendszeri megbetegedések. Olyan ogikus lenne tehát egyszerűen betiltani a dohányzást, hisz biológiailag semmi nem tűnik eleslegebbnek, mint egy rudacsányi száraz növényt hamuvá átalakítani. Minden logikai érv ellenére, mi nemcsak biológiai génezetek vázunk és a „dohányzás szükségése” az egész földkerekségen elterjedt. Ilyenkor eszünkbe jutnak a koncentrációs táborok lakói, akik az életet jelentő egyetlen darabka kenverüket képesek voltak egy bagóra elcserélni.

Epp ideje, hogy a biológusok, az ideggyógyászok és a pszichológusok megtalálják ennek a különös szükségletnek a magyarázatát. A közelmúltban tízenöt nemzetközi szaktekin-tély cserélte ki ide vonatkozó tapasztalatait. Egyikük megjegyerte, hogy az alapos tudományos kutatások és a sokoldalú megközelítés ellenére az esetleges magyarázat még a „tudatlanság felhőjébe burkolózik”.

A szakértők tanulmányozták a különböző dohányzási szokásokat, ami jöszerevel egyenként más és más. Tanulmányozták azt, hogy ki milyen erősen szívja a cigarettát, mennyire szívja le a füstöt. Így minden dohányosnak kialakult a személyiséggörbéje, ami azonnal megváltozott, ha megszokott cigarettáját erősebbre, vagy gyengébbre cserélték.

Arra a kérdésre, hogy ki, miért dohányzik, a megkérdezettek a legkülönbözőbb válaszokat adták: „azért, hogy felébresszen”, „azért, hogy megnyugtasson”. A rendkívüli különbségek megértésére különböző kísérleteket végeztek. Így például valakitől elektro-encefalogrammot készítenek. Ha a vizsgált személy behunyja a szemét és elengedi magát, a képernyőn nagy, szabályos hullámok jelennek meg, az alfa hullámok. Ha a vizsgált személy az agy ereit kitágító intravénás injekciót kap, az alfa hullámok még gyakoribbak lesznek. És ennek pontosan az ellenkezője történik, ha az illető elszív két cigarettát.

A dohányzás ugyancsak érdekes, néha teljesen ellenté-

tes hatást gyakorol az extrovertált, ill. az introvertált típusokra. A viselkedés-pszichológiai kutatások ugyanis általában ezt a két embertípust különböztetik meg. Az extrovertált típusok a környezet hatására azonnal reagálnak, könnyen ki tudják fejezni érzeléseiket és érzelmeiket. Ezek a „gyors” emberek, akiknek a figyelmét azonban nehéz lekötni. Az introvertált típus emberek zárkóztak, cselekedeteiket alaposan megfontolják, nem befolyásolhatóak és nehezebben fejezik ki érzelmeiket.

A kutatók megállapították, hogy az extrovertált típusok akkor dohányoznak, ha unalmukban nem tudnak mit csinálni, míg az introvertált típusok éppen akkor igénylik a dohányzást, ha feszültséget éreznek magukban.

Nyugalmi állapotban az előbbiek elektroencefalogramma azt mutatja, hogy ébrenlétük és agykéregműködésük alacsonyabb szinten van, mint az utóbbiaké. Egy-két cigarettát elszívása után azonban az extrovertált típusok reakciója megnő, az introvertált típusoké pedig csökken. Vagyis ez azt jelenti, hogy az előbbiek fölébrednek, míg az utóbbiak ténylegesen megnyugszanak.

Érdekes mód a stressz pontosan fordított hatással van a két típusra: az extrovertált típus agykéregműködése stressz hatására jóval meghaladja az introvertált típusét. A dohányzás tehát kedvező hatással van, de csak egy bizonyos szintig: azon túl ellentétes hatást kezd kifejteni, kábit és gátló tényezőként jelentkezik.

A vizsgálatok során azt is megállapították, hogy az imitált dohányzás — pl. nikotint nem tartalmazó cigarettával — nem ébreszt fel az egyik típust és nem nyugtatja meg a másikat, tehát nem maga a mozdulat hiányzik.

Mindezekből azt állapíthatjuk meg, hogy a szervezet különböző módon alkalmazkodik a nikotinhoz és a személyiségtől függően reagál a dohányzásra. Ilyenformán tehát a dohányzásnak pozitív hatása is van, de ennél sokkal többet árt a szervezetnek, a tüdőnek, a szívnek. Azt a bizonyos napi egy-két játékos hatású, vagy egyszerűen csak jóleső cigarettát, ha nem is ajánlják, de talán egy orvos sem tiltaná meg. A művészet már csak abban áll, hogy a dohányosok fegyelmezzent, tudatosan be kellene, hogy érjék ennyivel...

A gombás fertőzésekről

Egyre több ember betegszik meg gombás fertőzések következtében. Különösen az utóbbi évtizedben terjedtek el ezek a betegségek az egész világon. A növekvő veszély riasztotta az orvosokat és a gyógyszer-gyártókat. Jelentős mértékben javított ellenintézkedéseket fejlesztettek ki; az NSZK gyógyszeripara újszerű, nagyhatású gombaellenes gyógyszereket gyárt. Az orvosok a diagnosztika és a terápia területén megtett messzeható előrelépéseket jelentenek be.

A helyzet valójában a következő: „Minden kis semmi-ség miatt” az ember nem fut azonnal orvoshoz. Ha a bőr betegsége elszíneződik és megváltozik, ha kis csomók vagy ekcémás kiütések, nedvező vagy varasodó ótvarkok keletkeznek, ha ezeken a helyeken viszkető, égető és fájó érzés lép fel, akkor eleinte az ember nem csinál nagyobb gondot magának.

Akkor jönnek az úgynevezett házi szerek. A sebhintőpor, a kenőcs vagy a gyógy-növények. Azonban gombás megbetegedéseknél a legtöbb bevált házi szer csodát mond. A betegség marad, és az idő múlásával csak rosszabbodik. A jótanács pedig egyre drágább lesz, különösen azokban az országokban, ahol az orvosi ellátás nem kielégítő.

A melegebb éghajlati zónákban gyakoriak a bőrbántalmak, a fekélyek, a sömör és a gulladások a nyálkahártyán, a gyomorbél-részen és a genitális területeken. A gombás megbetegedések jellemző elváltozásokat okoznak a bőrfelületen, azonban ez nem mutatja meg egyértelműen a kórokozó típusát. Először pedig ezt kell megtalálni.

A gombák nemcsak bőrbetegségeket okozhatnak. A gombás fertőzés számos más

betegség kórokozója lehet: a bőrön, a hajon, a sejt- és kötőszövetekben, a nyálkahártyán és a belső szervekben.

A sikerrel kecsegtető kezelésnek minden esetben egzakt kivizsgálásra kell támaszkodnia. És itt kezdődnek az orvos feladatai, hogy a laboratóriumi vizsgálatok segítségével meg tudja-e határozni a kórokozó típusát, mindenekelőtt azt, hogy voltaképpen gombás fertőzéssel van-e dolga. Csak ezen az alapon indulhat el egy eredményes kezelés.

A modern orvostudomány sikerei a gombás megbetegedések területén a nehezen gyógyítható esetek meglepő csökkenését mutatják. Például ilyen sikereket eredményeztek azok az 1977-ben, a Baycoten SD kombinált szerrel végzett első klinikai kísérletek.

A kísérleti személyek súlyos gombás ekcémás megbetegedésben szenvedtek, e betegség szimptomáit a páciensekkel a legtöbb esetben addig már két éve kezelték sikertelenül. Az új kombinált gyógyszer alkalmazásának hatására a megbetegedettek 30 százaléka egy héten belül eljutott a teljes gyógyuláshoz, további 50 százaléka pedig 3 hét folyamán gyógyult meg.

A kísérleti alanyok fennmaradó 20 százalékánál a fel-lépő mellékhatások miatt időlegesen felfüggesztették a kezelést, bár ezekben az esetekben is felismerhető javulást lehetett megállapítani. Egyéb gombaölő szerek is, amelyek nem váltanak ki mellékhatásokat, természetesen csak hosszantartó használat után hatásosak. A belső szervek gombás fertőzésénél felmerült egy veszélyes probléma.

Ha nem ismerik fel és nem kezelik, könnyen halálhoz vezethet. A betegség iránti fogékonyság legtöbbször az érintett szerv súlyos előzetes megbetegedésén keresztül jön létre. Ebben az esetben is csak az orvos tud tanácsot adni és neki kell a kezelést ellenőriznie.

Senki sem tud megbízhatóan védekezni a gombás fertőzések ellen. Az ártalmas gombák a fertőzött személlyel történő kapcsolatokat útján terjednek; ezek azután az élelmiszereken, a fán, a papíron, a textíliákon, a gypjún és a bőrön is növekednek. Mégis megéri a fáradságot az óvintézkedések, amelyek között első helyen áll a testhigiénia: beleértve a fertőtlenítőszer alkalmazását is.

KIS TÖRTÉNETEK

Hires emberekről

Leo Slezak, a bécsi Hofoper jeles tenoristája, majd századunk elején te-tőzött nagy sikerei után az első hangosfilmek kedvelt énekes-színésze pályája de-lelőjén, felesége kíséretében külföldi vendéjátékra indult. Már kint volt az ál-lomáson, már fűtyült a vo-nat, amikor öltöztetője be-robogott a peronra, és egy újságpapírba göngyölt, zsi-neggel hevenyében átkötött csomagot nyújtott fel a va-gonba:

— A korona, művész úr, a korona a Profétából...! Nem fert be a kofferba... Kimaradt...

A tenorista szóhoz sem tudott jutni. Leydeni János gyönyörű, vadonatúj, csil-logó kövekkel kirakott, hermelinszegélyes koronája — újságpapírban! Elgömbül-het, összetörhet, vége!

— Bocsánat, angyalom! — mondta a feleségének, és az asszony minden tiltá-kozása ellenére kiürítette az egyik terjedelmes ka-lapscatulyát, és gyöngéden elhelyezte benne a beszo-magolt koronát. Aztán a dobozt óvatosan visszatet-te a csomagtartóhálóba.

Éjszaka — határállomás. Vámvizsgálat. A finánc be-lép.

— Van valami elvámol-nivalójuk?

— Nincs, kérem — felel-te nyugodtan Slezak. — Nincs semmi.

A vámtiszt körülpillan-tott. A kofferokra muta-tott:

— Azt a kalapdobozt... Tessék felnyitni.

Pontosan eltalálta. Slezak lenyelte dühét, nyájasan mosolygott, és a kalapscat-ulyát óvatosan leemelve ki-bogozta az aprólékosan be-bugolyolt és immár gondo-san átkötözött csomagot. Miközben hangtalanul elát-kozta az öltöztető szabót, a finánc figyelemmel leste minden mozdulatát.

Mikor a hermelinnel sze-gett, élköves korona elő-bukkant, a vámtiszt a nem várt látványra szemmel láthatóan összererezett. Rá-meredt a tenoristára, aki koronával a kezében, Ley-deni János győzelmes pó-zában állta a fürkésző te-kintetet.

— Alázatosan köszönöm, fenség! — csapta végül ösz-sze a bokáját a finánc. Fe-szesen szalutált: — Enge-delmet kérek, hogy alkál-matlankodtam. De hát a kötelesség... az köteles-ség...

Es sűrűn hajlongva ki-hátrált a fülkéből.

A XVIII—XIX. század váltásán a japán festőmű-vészek közül Hokusai vol-i az első, aki a francia impresszionistákra és raj-tuk keresztül az egész euró-pai piktúrúra hatott. A hihetetlenül termékeny művész leginkább színes fametszeteivel híresedett el.

Az alábbi Hokusai-ane-k-dota azt tanúsítja, hogy a hihetetlen termékenysé-ghez hihetetlen szorgalom, gondosság, alaposág is társult. A történet úgy kezdődik, hogy egy japán műbarát kis képet rendelt Hokusaitól, és pedig olyat, amely egy úszó kacsát ábrázol. A folytatás: évek so-ra, s Hokusai még mindig nem jelentkezett a kacsá-képpel.

Végül a rendelő elúnta a dolgot, és mélyen megsér-tődve felkereste a művészt.

— Azt hiszem — mon-dotta visszafojtott indulat-tal —, nem voltam eddig túlságosan türelmetlen. De tudni szeretném, kapok-e kacsát, vagy sem?

— Még egy kis türelmet kérek — udvariaskodott a művész —, foglaljon he-lyet. Mindjárt kész lesz a kaca.

Azzal ecsetet fogott, s néhány perc alatt megfes-tette a tapon könnyedén tovasikló víziszárnyast. Majd az elképedt műbará-tot a szomszéd szobába ve-zette, és megmutatta ha-lomnyi vázlatát, amit esz-tendőik folyamán a kacsához készített.

— Egy pillanatra sem fe-ledkeztem meg az ön meg-tisztelő rendelkezéséről — magyarázta Hokusai —, de még egy szerény képecské-hez is hosszú, szorgos ta-nulmányokat kell végezni. A megfigyelés és gyakorlás néha évekig tart, az alko-táshoz olykor percek is elegendők.

ÉRDEKESSEGEK

BRILLIÁNS FÜSZER

Egy angliai kisvendéglő tulajdonosnője elhatározta, hogy ingyen megvendégeli azt az embert, aki vissza-szolgáltatja elvesztett briliánsát. A tulajdonosnő a rendőrségen elmondta, hogy az étel készítése közben a több ezer dollár értékű briliánskő kiesett a gyű-rű foglalatából, s hogy az-tán melyik tányérba került, nem tudni.

NEM EGÉSZEN TISZTÁNLÁTOK

A londoni „Tisztánlátók Klubja” a közelmúltban a következő hirdetést adta fel: „A jövő hétre terve-zett gyűlésünk a Carlton-szállóban előre nem látható okok miatt elmarad.”

VARÁZSLAT?

Hogy az eső ne zavarja meg a Kuala Lumpurban rendezett, nagyszabású ma-laysiai golfbajnokságot, a Malaysiai Golf Szövetség külön varázslót szerződe-tett arra, hogy eloszlassa a felhőket az égen. A va-rázslónak szerencséje volt: az alatt a négy nap alatt, ameddig a bajnokság tar-tott, a város sok részében zápor volt, de a versenypályára egyetlen csepp eső nem hullott.

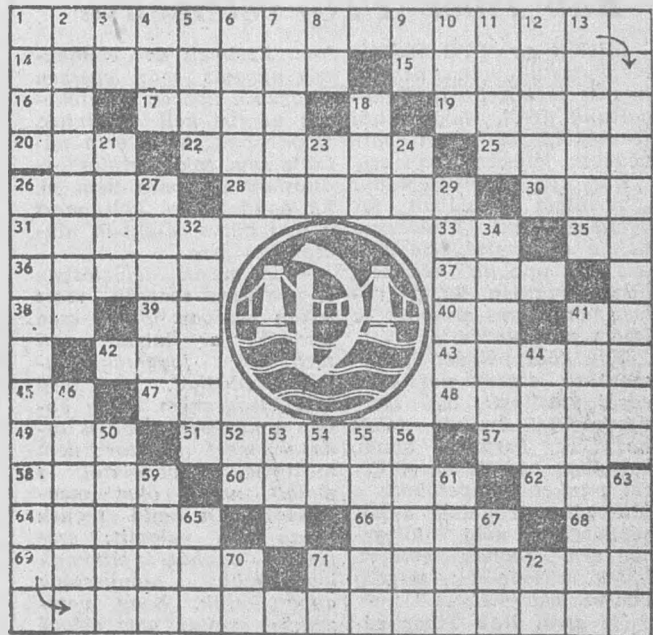
A COPF GYŐZELME

Szczecin lengyel város-ban nemrég versenyt ren-deztek „a leghosszabb és legszebb női copf tulajdo-nosa” díjjának odaítéléséért. A 65 pályázó hölgy közül a zsűri választása a star-gardi Anda Margulára esett. Az ő copfja 144 cen-timéter hosszú. A győztes hajékságát majdnem 20 év óta minden nap gon-dosan ápolja.

Gyerekek kedvencei

VÍZSZINTES: 1. Ezek a legkl-sebb csokis kedvencei (folyt.). 2. függ. 26. sz. sorban; zárt betűk: E, Á, A.). 14. A buzérgyökér vörös festőanyaga. 15. Ha erős, mindent legyőz. 16. Jelenleg. 17. Megszóltatás. 19. Nem jászott be-csületesen. 20. ... a szívét a homlokán hordja (Jókai). 22. Ingerlékeny. 25. Faszorral szegélye-zett széles, egyenes út. 26. Na-gyobb kirándulás. 28. Híres, nagynevű. 30. ... és Magóg. 31. Boldi alkalmazott. 33. Zenél han-gok. 35. Holland autójelzés. 36. Férfinev. 37. Rétegtékné beborít. 38. Vendéglő, „lap”. 39. Finnor-szágból sok van. 40. Talmi. 41. Nemzetközi tenisz vándorú. 42. Dísznőbűs. 43. Főzöedény. 45. Ilyen gyomormal nem jó lenni. 47. Mely személy. 48. ... he-gy-ség (fennsík az USA-ban). 49. Kamionok jelzése. 51. Erdélyi szél. 57. Klarinetszerű fatűvös hangszer. 58. Jugoszláviához tar-tozó sziget. 60. Lefelé vezető út. 62. Vonatkozó névmás. 64. Ilyen az aludtjei is. 66. Lószín. 68. A bróm vegyjele. 69. Hirtelen oda-nyúl. 71. Fésületlen, borzas, ku-szált (tájszó).

FÜGGŐLEGES: 1. József Atti-la-vers. 2. Katonai egység. 3. Római 101-es. 4. Fában él. 5. Kis Károly. 6. Művészettörténész (Nóra). 7. Francia város. 8. Eg-táj rövidítése, (ford.). 9. A lan-tán vegyjele. 10. A vanádium, a kálium és a szén vegyjele. 11. Repülésügyi és űrkutatási tuda-mányos tevékenységet irányító polgári hatóság az USA-ban. 12. Uralkodik, régiesen. 13. Fűgőny-nyag. 18. Farnernadrág márká. 21. Állam a Közel-Keleten. 23. Gumó egynemű betű. 24. A stroncium vegyjele. 28. A vízsz. 1. sz. sor folytatása (zárt betűk: S, K, P). 27. Bizonyítékul fel-használható tévkép. 29. Helyén-való, odaillő. 32. Szovjet-orosz zongoraművész. 34. Teljesen át-

nedvesedő. 41. Hízelkedik a macska. 44. Játékszer. 46. A mo-ziban, tévében láthatjuk. 50. Tallin korábbi neve. 52. Mesz-szire. 53. Minőséget ellenőriz. 54. Indulatszám. 55. Mezején egy-kor országgyűléseket tartottak. 56. Csurgó. 59. A kelletnél hosz-zabb ideig. 61. A kártyás ígéje. 63. Albertivel egyesült község. 65. Novli ... (Ojvidék). 67. Be-czett rőf név. 70. Klejtett. Be-tű. 71. Kicsinyítő képző. 72. Ro-ló egynemű betű. Beküldési határidő: 1979. au-gusztus 24.

A Heti Híradó XXIII. évfo-lyam, 29. számában megjelent keresztrejtvény helyes megfejté-se a következő:

Amit tapasztalsz, érsz és ta-nulsz, / Évmilliókra lesz tulaj-donod. Könyvtudalmat nyertek: Esze Zoltán elítelt, Sátorajaujhely: Medgyessy Lajos elítelt, Sopron-kőhida: Cserép Lajosné elítelt, Pálhalma: Petrács Gizella elítelt, Pécs: Zablakoczky Tibor elítelt, Vác.

Szívátültetés — csellel

A Wisconsini Orvostudományi Egyetem szívátülté-tési csoportja egy új, a szervezet immunreakcióját „ki-cselező” szívátültetési módszert dolgozott ki. Ennek az a lényege, hogy a beteget operáció előtt röntgensugár-kezelésnek vetik alá, és az operációval egyidőben nem-csak a donor szívét, hanem a csontvelőjének egy részét is átültetik.

A szívátültetésnek ezt a módját emberen először 1979. március 3-án hajtották végre — közölte dr. Do-nald Kahn, az egyetemi szívátültető csoport vezetője. Egy 20 éves, autóbalesetben meghalt férfi donor szí-vét és csontvelőjét Jean Branch, 47 éves indianapolisi nőbe ültették át. A súlyos szívbetegségben szenvedő Branchné az operáció nélkül 3 hónapon belül meghalt volna.

Dr. Richard Hond, az átültetési folyamat csontvelő-specialistája elmondta, hogy az új módszer szerint a páciens nyirokmirigyait és csontvelőjét az operációt megelőzően hat hétig, röntgenkezelésnek kell alávetni. A sugárzás megöli a fehérvérsejteket egy részét, amelyek egyébként az idegen test kitaszítását kezdeményeznék. Ez, illetve a csontvelő átültetés „becsapja” a páciens testét, amely magázának fogadja el ezáltal az új szívet.

Ha ez a módszer hatékonyak bizonyul, más szí-vek, például vesék átültetésénél is alkalmazni lehet — mutat rá az orvoscsoporthoz tagja. Ez a módszer rendkívül nagy jelentőségű lehet — mondotta dr. Kahn —, bár nem feltétlenül lesz minden esetben hatékony.

NB II

Futballnyitány másodfokon

Futballrajt 30 pályán, 45 város-község összesen 60 csapatával... Az NB II esztendőket óta — verseny a javából. A 60 együttesből egy esztendő múltán három lehet NB I-es, most három esélyes klub házatájáról gyűjtöttünk véleményeket.

A Csepel több mint 1000 NB I-es találkozóval a háta mögött rajtolt 1962—63. után először az NB II-ben. A vezető edző továbbra is az „öscsepeli”: Keszthelyi Mihály.

— Nincs az, hogy szeretnénk feljutni, vagy megpróbáljuk — mondotta Keszthelyi. — Egyetlen célunk van: visszakerülni a legjobbak közé. Ennek érdekében változtatlanul NB I-es edzőmunkát végzünk, nincs lazítás, könnyítés. Tisztában vagyunk azokkal, hogy az NB II-ben a siker alapja a küzdelem, a tempó. A Vasas Izzó és a SZEOL AK látszik a legkomolyabb versenytársnak, de a megerősödött Budafok és a mindig komoly játékerőt képviselő Kossuth KFSE is nyilvánvalóan beleszól a végső sorrend kialakulásába.

A szombathelyi tervekről Török Péter, a Haladás elnöke nyilatkozott:

— Egyértelmű célkitűzésünk: jövőre ismét az NB I-ben akarunk játszani. Szombathelyen jó néhány NB II-es találkót láttunk, a küzdelem hevesége sokszor az NB I-es felett járt. Tanultunk a Kaposvár vagy a SZEOL AK példájából, ők úgy gondolták, játszadózva is visszakerülhetnek, pedig minden mérkőzést nagyon komolyan kell venni, nem szabad megengedni semmi lazítást. Valamilyen fordulat is szükséges csapatunkban: az NB I-ben védelmünk játszadózott, csatáink harcoltak. Változtatni kell: harcos védelem és játszó csatársor hozhat eredményt.

A Debrecen felújítása után sokan úgy vélekednek, hogy a Keleti csoportból a DVSC-t kitartóan üldöző Nyíregyháza előtt megnyílik az út.

— Minden klub célja, hogy felülmúlja korábbi eredményeit — mondotta Temesvári Miklós, a fiatal, sokra hivatott vezető edző. — Legutóbb másodikok voltunk, most szeretnénk még nagyobb örö-

met szerezni az ország talán legteljesebb szurkológárdájának. Tizenötzetes a hazai nézőtárg, ezek kísérik idegenbe is együtteseinket. A sok néző a legjobb bizonyítéka a heves csatáknak, másfélben nem jönnek buzditani sorozatban évek óta. Legnagyobb erősítésünk, hogy a tavalyi játékosállományunkból mindenki rendelkezésre áll.

MEGKEZDŐDÖTT A PONTVADÁSZAT

A múltéhoz hasonlóan már az első fordulón is volt néhány meglepő eredmény. De hát ez már hozzátartozik az NB II-es pontvadászathoz.

A volt első osztályú csapatok jól rajtoltak a Csepel és az Izzó 3-0-as, a Haladás 6-2-es győzelmét szerzett. Váraklan volt a Nyíregyháza pontvesztése, a Kaposvár hidegzuhany-szerű veresége otthonában az Ajka együttesétől.

Íme az eredmények:

KELETI CSOPORT

Gyula—Lehel SC	1-1
Olefin SC—Asztalos J. SE	2-0
Orosháza—D. Kinizsi	1-0
MVSC—Kazincbarcika	3-1
B.-gyarmat—Szabó L. SE	2-1
Özd—Papp J. SE	1-3
Universitas—Sz. MÁV MTE	3-1
Nyíregyháza—HMSE	1-1
Eger—BTASK	1-1
Szarvas—Gyöngyös	5-2

KÜZÉPCSOPORT

22. sz. Volán—Csepel	0-3
Építő SC—BKV Előre	0-0
Dunakeszi—Pénzügyőr	2-0
Dunaújv. Ép.—SZEOL	2-0
Jánoshalma—Bp. V. Izzó	0-3
Esztergom—Kecskemét	2-1
Szegedi D.—KKFSE	2-2
Ganz-MÁVAG—Bem J. SE	2-0
Bp. Spartacus—Budafok	1-1
BVSC—Vác	0-1

NYUGATI CSOPORT

Mohács—Véménd—KOMÉP	5-1
Bauxitbányász—Pét	2-0
Győri D.—Bakony V.	1-0
Komló—MÁV NTE	3-2
Haladás—Bábolna	6-2
Dorog—Sabaria	1-3
Olajbányász—Szekszárd	0-2
Várpalota—MÁV DAC	0-0
Kaposvár—Ajka	0-3
Körmend—Soproni SE	1-0

Rab Tibor (FTC) véleménye

Mielőtt az FTC védőjét megkerestük volna, néhány kapust és középpályást faggattunk arról, hogy mitől lesznek idegesek, ha hátvédeink játékaról van szó.

Íme, egy kapusvélemény: „Szerintem általában fejelemzetlenül védekeznek a csapataink. Ha szölok valamelyik védőnek, hogy támadjon ki, a válasza nem egy esetben: a Miért pont én?”

Egy középpályás: „Sokszor szó szerint veszik az edzői utasítást: Ne szervezzenek! Amikor tehát hozzájuk kerül a labda, vaktában rugják előre. Ezzel minket kikapcsolnak a játékból. Azonkívül a középpályások még időlegesen sem fognak embert, így az ellenfélnek mindig van szabad játékosa.”

Mi erről Rab Tibor véleménye?

— A „vadász” jogosak. Való igaz, hogy nálunk a váltások terén sok a hiba. A legtöbb védő nem érzi, hogy mikor kell otthagynia saját emberét, és megtámadni a legveszélyesebb támadót. Bevallom, nekem is vannak hasonló problémáim, és ezt elsősorban az utánpótlás-nevelés elégtelenségének tulajdoní-

tom. Ezeknek az elemeknek ugyanis már egészen kisgyerek korban a játékosok vérebe kell ivódnunk. Úgy érzem, hogy erre nálunk nem sok energiát fordítottak. Az már nem jó, ha gondolkodni kell, mert a mai gyors játékokban nincsen idő erre.

— A másik felvetésben is van némi igazság, mert sokan valóban fölöslegesen elrúgják a labdát, ami technikai fogyatékoságból is adódhat, bár meg kell jegyezni, hogy ebben a középpályások is ludasak, mert sokszor nem mozognak el védőiktől, s emiatt nehéz őket megjelölni. De hadd tegyek hozzá még valamit: szerintem a hátvédjaink legnagyobb hiányossága abban rejlik, hogy nem tekinthető szinten nem eléggé jó a fizikai felkészültségük! Az ellenfelek gyorsabbak, erősebbek és állóképesebbek, mint a magyar élmezőny... És — azt is el kell ismernem, hogy a középpályások és a beállósok játékában is sok dolog a sötét pont, a leg-hátsó embereknek meg kellene tanulniuk egy az egy ellen is felvenni a küzdelmet csatárokkal.

A BP. HONVÉDBAN

Ki megy, ki jön, ki marad?

Komora Imre, a Bp. Honvéd vezetője az elmúlt egy hónapot jóformán gépkocsiban töltötte. szinte megállás nélkül járta az országot. Csatládja is alig látja, nekünk is csak hajnalok hajnalán sikerült elérni a lakását.

— Mi az oka ennek az országjárásnak?

— Ilyenkor, átigazolási időszakban egy technikai vezetőnek nincs megállása. Most például Győrbe kell utaznom.

— Mi van a Póczik-üggyel?

— Mi az első perctől kezdve megegyezésre törekedtünk a Rábával. Kedden végleg lezárult a Póczik-kérdés, nyolcvan százalékgig már biztos, hogy kiadjuk a győrieknek.

— Milyen ellenszolgáltatást?

— Két fiatal labdarúgót kértünk, egyszerűen nem vagyunk abban a helyzetben, hogy szívességből lemondjunk Póczikról.

— Az elmúlt bajnoki szezonban jól játszott a középpályás. Miért jutott ilyen elhatározásra?

— Kétségtelen, hogy Póczik az elmúlt fél évben jó teljesítményt nyújtott a Honvédban. Mégis úgy ítéltük meg, hogy ha teljes szívvel és érzelmmel nem akar klubunknál maradni, akkor inkább menjen el. Tisztában vagyunk vele, hogy jól képzett labdarúgó, de magánélete nem mentes a problémáktól, családi gondjait a mai napig sem tudta rendezni. Azt hiszem ez befolyásolta, amikor úgy határozott, hogy visszatér Győrbe. Egyéb-

ként az az érzésem, hogy jól tudja: mennyi mindent köszönhet a Honvédnak, mennyit segítettünk erkölcsi talpraállításában.

— Kiket engedtek el?

— Az első csapat keretéből Pajert, Varga II-t, Geigert, Karalyost és Szegőt.

— Új emberek?

— Két kapus, Menyhárt és Janiga, a védelemben Garaba, a többi posztra Csorba, Kerepeczki, Szeibert, Rácz, egy másik Geiger, Rózsavölgyi és Kotul. A mi játékosunk lett még Hámori, aki korábban már játszott az NB I-ben, a Pécs és a Dunaújváros színeiben. Legutóbb a Kossuth KFSE-ben szerepelt. Tehetséges játékos, de sok baj volt vele az elmúlt időben, ez az utolsó lehetősége arra, hogy bizonyítson.

— Márkasabb név?

— Szó volt a dunaújvárosiak balszélőjéről, Kutiról. A tárgyalások azonban még az elején megszakadtak.

— Lesz-e külföldi mérkőzés-sorozat?

— Igen, már most 9-én útrakelünk Portugáliába, ahol 10-én a bajnokcsapat portó ellen lépünk pályára, 13—14-én és 15-én a spanyolországi La Corunában világhírű csapatok ellen játszunk egy tornán. Ellenfeleink: a Real Madrid, a West Bromwich és a Sporting Gijón. Augusztus 16-án, 17-én és 18-án Palma de Mallorcán újabb tornán indulunk, ahol a Barcelona, a brazil Vasco de Gama és a belga Amberes indul.

Öttusa VB-rajt Budapesten

Sajtótájékoztatót tartottak az 1979-es esztendő legjelentősebb hazai sporteseményének, az augusztus 12. és 16. között Budapesten sorra kerülő öttusa-világ bajnokságnak a szervezői. Előjáróban Gaál Ferenc főtitkár újjólal elmondta azokat a tudnivalókat, amelyek már korábban ismeretessé váltak: az egyes versenyszámok helyszínéről, a jelentkezők rekordot jelentő magas számáról és a rendezés egyéb részleteiről. Ami kifejezetten újdonság volt, az nem okozott egyértelmű örömet az újságíróknak, mert — például — közel nem megoldott a több mint 100 akkreditált tudósító munkája. Ami, persze, a szélesebb közvéleményt jobban érdekli: nem túl rózsás a helyzet a nyitósám, a lovaglás színhelyén, a Kerepesi úti ütegpályán, amelyet éppen most tartároznak.

Dr. Török Ferenc szövetségi

karitány elmondta, hogy versenyzői kitűnő erőben vannak, egészségesek, a Sportkórházban végzett műszeres mérések kifejezetten kedvező eredményeket mutattak a lelkiismeretes és nagyon kemény felkészülés után, érezhető ugyan némi fáradtság, de ez pszichés eredetű, a hátralevő néhány napon remélhetőleg fel lehet majd oldani a feszült hangulatot. A kapitány célzott arra, hogy a tavalyi, a jónköpíngi VB-n elért ötödik hely után akadtak, akik úgy értékelték a gyenge szereplést, mint az egész magyar öttusasport jellemzőjét, ezért most — mint hangsúlyozta — következetesen kell lenni, és nem szabad túl magasra állítani a mércét. Az ugyan elismerte Török dr., hogy a magyar csapat az egyik aranyéremesélyes, de azt túlzással lenne állítani — mondta —, hogy abszolút favoritok vagyunk a hazai környezetben.

Augusztus 21-én kezdődik a birkózó VB

— Maximális erőbedobással készültek a srácok a világ bajnokságra — nyilatkozott a töle megszokott stílusban Hegedűs Csaba, a birkózók szövetségi kapitánya, azon a tegnapi sajtótájékoztatón, amelyen Bíró Mihállyal, a szövetség elnökével együtt számoltak be az augusztus 21-én kezdődő VB előkészületeiről.

A magyar válogatott szokatlanul hamar, útra kel a San Diegóban, a kaliforniai tengerparti városban sorra kerülő világ bajnokságra, mert a nagy vetélkedés előtt együtt edzőtáboroznak majd a legjobb magyar és amerikai birkózók Squaw Valley-ben, a tengerentúli központi „bázisán”, az 1960-as téli olimpia színhelyén.

Hegedűs Csaba szerint váratlanul a kötöttfogásúaktól várhatunk jobb eredményeket, elsősorban Kocsis Ferencben, a 74 kg-os kategória európai legjobbjában bízunk. A kapitány is, s az elnök is hangoztatta azonban, hogy

semmiképpen sem szeretnék, ha a féloldallás megmaradna a sportágban, ezért is képviseli színeinket a 10 kötöttfogású mellett 8 szabadfogású versenyző is. A névsor:

Kötöttfogásúak: Seres (48 kg), Rácz (52), Molnár (57), Tóth (62), Gaál (68), Kocsis (74), Hegedűs M. (82), Növényi (90), Gáspár (100), Farkas (plusz 100).

Szabadfogásúak: Gyulai (48), Szabó (52), Szalontai I. (57), Szalontai Z. (62), Katz (68), Kovács I. (82), Petrezselyem (90), Robotka (100).

HÍRADÓ

SAJTÓSZEMLE

Szerkesztő:

a szerkesztő bizottság

Budapest

V. Stélni utca 8. sz. 1054.

Kiadja:

az Igazságügyi Minisztérium

Bv. Országos Parancsnokság

79-3367. Szikra Lapnyomda

Budapest

Beszélgetés Végh Antallal

Beteg-e még a magyar futball?

4

● Ön mintha a magyar labdarúgás rendbehozatalát pusztán anyagi természetű ügynek tekintené.

— Szó sincs róla. Vagy én fogalmaztam eddig rosszul, vagy Ön értett félre. De hogy tisztán és félreérthetetlenül mondjam el a véleményemet: Én nem hiszek abban, hogy egy labdarúgó, aki csakugyan nagy teljesítményre képes, nem lenne jutalmazható, megfizethető, egészen magas szinten. Szerintem az nem veszélyeztetné a szocializmust. Én például idegenebbnek tartom a szocializmustól a totót vagy a lottót, ahol is vak szerencsével vagy esetleg buldog türelemmel és szívóssággal valaki milliókhoz juthat. De még ettől sem dől össze a rendszer! Hát akkor mennyivel inkább nem ártana az, ha valakik a tehetségük, a tudásuk, a rendkívüli teljesítményük alapján jutnának milliókhoz. Pláne meg úgy, hogy ezt az összeget nem is az állam adná, hanem azok a tízezrek hordanák össze, akiknek kell a futball. Feltéve, ha összehordanák. Rájuk kellene bízni. De hangsúlyozom, hogy én a magyar labdarúgás legfőbb baját nemcsak anyagi természetűnek vélem.

● Hanem?

— Sokkal kiterjedtebb téma ez. Pedagógiai, pszichológiai, társadalmi összefüggései vannak, a gyökerei az ifjúság általános helyzetével magyarázhatók. Nincs utánpótlás. Hogy miért nincs? Ez is nagyon messzire nyúló gyökér. Amikor Debrecenben dolgoztam, kilenc ifjúsági válogatott futballistája volt a városnak. Hét a DVSC-ben, kettő a DMTE-ben. Belőlük kellene csapatot csinálni, mondta valaki. Azóta majd másfél év telt el. És ezalatt egyetlen ifjúsági válogatottból sem lett stabil játékos még a II. osztályban sem! Mi várható hát így? Nem jön senki, sehonnan. Vagy csak alig! Soha ilyen sűrű hátszaga a magyar labdarúgásnak, mint manapság!

● Milyen sikerre számít a Kilencven perc című regénye megjelenésével?

— Semmire nem számítok, azt fogadom el, amit kapok. De mindenesetre az előjelek biztatók. A Játékszin ösre szeretne belőle egy egész estét betöltő színdarabot. Érdeklődik a Filmgyár is. Még nem jelent meg a kötet Magyarországon, de a fordítók már dolgoznak rajta Csehszlovákiában, Lengyelországban és Jugoszláviában is. Számomra az a legnagyobb öröm, hogy az irodalomtörténészek, a kritikusok, akik eddig olvasták a kéziratomat, úgy nyilatkoztak, hogy őket nem a futball, nem a szenzáció érdekli ebben a munkában, hanem a regényem irodalmi értékeiről szólnak elismeréssel. És ez nekem fontosabb minden szenzációnál!

● El merne menni Debrecenbe olyan író-olvasó találkozóra, ahol majd a drukkerok töltik meg a termet?

— Ha hívnak, miért ne? Sok barátom él Debrecenben. Nem hiszem, hogy a barátság egy regény megírásán múlik. Mert ha igen, akkor az a barátság csak hadd múljon!

● Van kedvenc csapata, kedvenc játékosa?

— Kedvenc csapatom, amióta az eszemet tudom, a DVSC. És történeten bármi, az is marad! A DVSC szakíthat velem, de velük én nem! Minden mérkőzésükre adnak egy jegyet nekem is a pénztárnál. Úgyhogy nagy baj nem történhet! Kedvenc játékosaim? Voltak. Lórántról Töröcsikig sokan. De sok debreceni futballistát is szerettem. Szabó Banditól Komlóssyig a mostaniakat is.

● Megnézte a legutóbbi szovjet—magyar mérkőzést a tévében?

— Ha nem ülök ott a készülék előtt, le sem játszották volna ezt a meccset!

● A benyomásai?

— Egy kimondottan gyenge csapat ellen (a szovjet) egy gyenge közepes csapat (a magyar) döntetlent ért el. Elég unalmas, elég alacsony színvonalú mérkőzés. Hiszen ha a pár nappal azelőtti Barcelona—Düsseldorf mérkőzésre gondol az ember, akkor ez a meccs bizony még gyengébb teljesítménynek tűnik! (Holott az csak két klubcsapat volt a spanyol bajnokság 6. és a nyugatnémet bajnokság 5. helyezettje.) Azért értékelem végül is közepesnek a magyar csapat teljesítményét, mert idegenben kiizadt egy döntetlent, és gyengének pedig azért, mert nem vette észre, hogy Tbiliszi-ben könnyűszerrel győzni is lehetett volna! A csapat teljesítménye, illetve a mérkőzés még így is rokonszenvesebb volt, mint a nyilatkozatok és a mérkőzés sajtóviasszhangja, miszerint kár volt megbontani a világ bajnokságon részt vett csapatot. Lám, hogy most megint összehozták őket, máris itt egy nagy teljesítmény! Szó sincs itt semmiféle nagy teljesítményről, e mérkőzésen látott két csapat mindegyikénél jobbak a görögök, holott ők is csak a negyedik-ötödik klasszist képviselik Európában!

★

Eddig a kérdések, eddig a feleletek. Elég sok minden került terítékre. Van, aki egyetért Végh Antal válaszaival, van, aki nem. Maga az író sem fogalmazhatott úgy, hogy cáfolhatatlanok a megítélésai, megfellebbezhetetlen véleménye. Egy azonban biztos: az író véleményét a magyar labdarúgás nem egy másféle vélemény közreadásával tudná igazán vitatni! Bizonyítani a pályákon lehetne. És talán ennek igazán az író is örülhetne, ha ott, a zöld gyepen, a mérkőzéseken bizonyosodna be, nem neki van igaz! Mert nem kétséges: Végh Antalt a futball iránti szeretete ösztönzi. És ha igaza van, ha nincs, egy bizonyos: őszintén beszél. Az őszinteséget a magyar labdarúgás sem nélkülözheti, ha csakugyan komolyan veszi magát, ha csakugyan meg akar újulni. Nemcsak szavakban, de tetteiben is!

Az író — úgy látszik — jó formában van! Egymás után jelennek meg könyvei. Az olvasók — futballrajongók és a labdarúgás iránt közömbösebbek is — keresik, szívesen veszik kézbe kötetét. Nagy érdeklődés előzi meg a már említett Kilencven perc című regényét is. Valószínű a fogadtatás: néhány száz újabb „ellenség” és néhány százezer újabb olvasó.

Kíváncsi vagyok a regényre, de a fogadtatásra is! Ha jó lesz a könyv, az erősen amellel szól, hogy Véghnek csakugyan elválaszthatatlanul köze van a magyar futballhoz. Móriscz szavaival élve, szépen megírni csak azt lehet, ami fáj. És ugyan ki az, aki szereti a magyar labdarúgást, és azt mondja, így van jól minden, és hogy egyikünknek sem fájhat semmi.